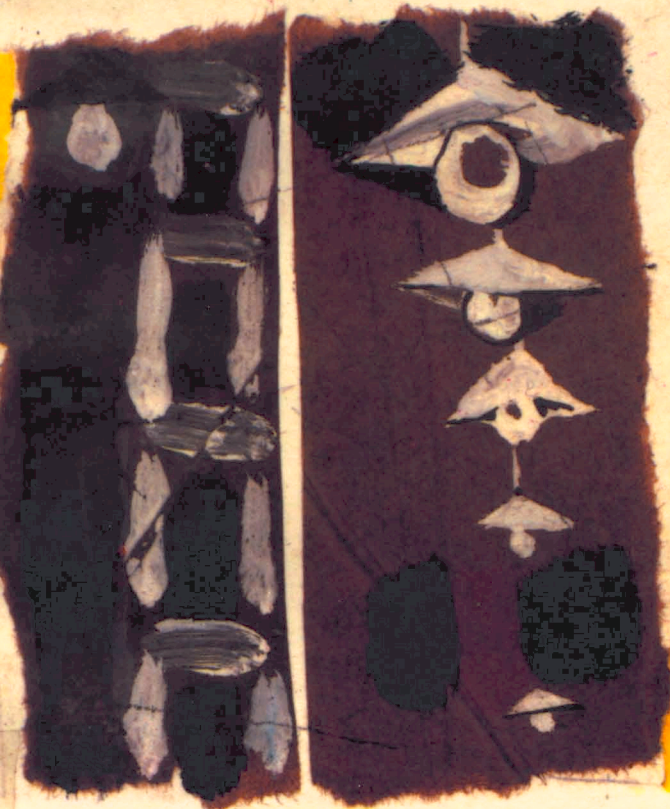

TRẦN DẦN

Cổng tỉnh

TRẦN DẦN

CỔNG TỈNH

Thơ - Tiểu thuyết
(Đạ khúc trường thiên)

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN
1994

KHAI TỬ!

Kỷ niệm! Đưa tôi về chốn cũ!
Dừng ngại mây che từng cây số buồn rầu!
Dừng ngại mờ trong lòng vài khung cửa nhớ thương!
Tôi đã sống đã lỡ làm chẳng nhớ
Trong đời tôi đã có thơ ngây
Tôi đã có đôi ngày nhỏ dại
Hãy chiêm man mác các dạng đèn
tù kỷ ức vùi sâu!

Dây có phải bụi Cửa Trường?
Một cuống nhau chôn trạnh lòng phố mẹ!...
Đây có phải đường Hàng Song xanh lấm tẩm
sao chiều?
Một chút sương lên... lên vừa đủ lạnh
Thôi thế là đành: tôi chẳng có ai yêu!

16 tuổi!!!

Đây là đêm

Ngoài cổng đề lao tìm... sao mọc hững hồ...

Đây là ngày

Thời gian lặp đi lặp lại những chiều vàng vọt nhu nhau

17!

Tôi nổi máu điên

Tôi chồm về ngã Bảy

Tôi đứng lằm lằm như một cái chòi đêm

18!

Tôi cần chết nhiều ngày mưa

Tôi đứng xù xụ bên tàu bùn

Thì hãy lấy mùi soa đêm chùi đôi mắt khổ

Hơn là mời răng nhai rầu rạ via hè.

19!

Khổ to rồi! Không có công ăn việc làm trên trái đất

Tôi nhảy chồm mỗi lúc gió lên

Mau mau! Lấy tình yêu xích tên rồ kia lại!

Kèo nó nhảy từ gác mười tầng

Vồ một phốt đèn lên.

Dĩ vãng! ối ời! Sống!

Cái nghề này ai ai cũng thạo

Chi mỗi mình tôi không thạo mà thôi!

Tôi đã bỏ vợ

Bỏ vợ phải đâu là tội nhỏ

Ai?

Ai kẻ vá may khi sút chi đường tà?

Những ngày trở trời - ai cháo'lão cho tôi?

Thế là xách va li tìm đi thui thui địa cầu

Các bạn ạ!

Tôi đã không thể thoát bơ vơ nếu không
nhờ các bạn...

Nếu không Thi - mệnh bọc dùm...

Ồi! phố mẹ! Để tôi về phố mẹ

Tôi về tào mộ xó quê tôi...

Tôi tào mộ từ một đứt ruột đã qua

Từ một đại khò chưa hết đại...

Phải!

Tôi kiếm thảo bản thân cùng một thời đại
buồn rầu

Đêm xuống ướt mũi rồi

Sông khuya thì tím vỏ

Đi thôi! kỷ niệm!

Có lẽ xa kia là phố tôi sinh

Có sương sớm đọng trên đèn muộn

Tù và thơ ơi!

Dạ khúc khởi đầu

PHẦN MỘT

ĐÊM

Chương 1

MỘT NGÀY NHƯ LỆ THƯỜNG

Điện cháy đầu ô đêm... phố dốc
Chòi sương cánh vạc giạt mình
Trống đánh đoàn thợ lên tầm
Gió thổi kèn ma mưa thui lòng ngổ hẹp
Ồ... ồ đêm đi như một cỗ quan tài
Ngày về: dây mới thực là đau.
Thành quách heo heo mây cò họ
Bụi nổi chân thành lem luốc đám đông đi
He hé búp lai-on
Cửa sổ phố nhà quan vàng nghệ
Leo dốc - đoàn tàu vào ga... rú vài tiếng
... rồi đi!

Kèn thổi bùm bùm một đoàn xiếc ế
Ngã tu... nhà Lợi Tường mớ Tây tịch kí
Tuợng chúa Jê -xu búa gỗ tầm tầm
Gió đánh hàng bàng. lá chết chạy vòng quanh
Phố chéo chênh chênh. Ăn mày gặp ăn mày
Luôm nhau - mắt vài điều cay cay chớp nắng
Rầm rầm lủ trề dưới bà gù quăng đá làm bia
Thùng bác! Quan công phò nhị tẩu!
Cả ba nhân vật lịch sử
Mặt vôi lơ láo phố tường chua...
Chiều buồn như một tiếng thò dài
Trại lính chồi canh nầu
Mỗi ngày hai lần tò te chào cò tam thể
Lính di manơ ắc - ế rời trại
Gặp lính về ắc - ắc chào nhau!
Nhưng cổng trại đèn lên
Thôi đã hết một ngày !

.....

Ai mùa sao đêm dày các ngõ?
Để hàm hấp bồ hôi con sốt phố về đêm.

Chương 2

NGÃ BẦY

Ngã bầy - các căn hàng nổi lửa
Đám đông tụ hình chiều tắt... phố lao xao...
Mái gác nhòe hơi lam đường thành bụi vẩn
Thoai thoai người đi bù dục quảng trường
Điện trắng thần thờ tiệm lính Tây Ta- la- la nhạc nổ.
Dãy hàng via hè ngơ ngác lửa vòng nĩa
Gió tha lá đi quền quẹt như người phu quét phố
Để ngẩn ngơ cảnh heo héo lá cây khô
Nước máy cống Nam trở vờ ngọn đèn khuya cháy xém
Nghe đương Cống đồn - hai chàng khó dò.
Kéo cửa lửa xé một cô sen...
Mây đi xinh xịch phố đen tuyền
Gió vẫn xô về mỗi lúc một to thêm!
Hãy để đám đông buồn bã nổi
Rung rung nốt nhạc đàn bầu.
Nhưng đêm quảng trường sương trắng xuống từ lâu
Đám đông cũng từ từ giải tán
Ngã bầy bơ vơ vài giọt điện dục lò
Phố phố ôm nhau nằm ngủ
Trong khi xa tít xa kia sao bay vờ vạc tợ đàn cò
Bay lạng gió dòng Ngân khuya mất ngủ

CON NGỰA BẠCH ÔN CON

Ếp ếp! nhong !nhong!rung bờm ngựa bạch

Trắng trắng lâu dài tôi ghé mắt nhìn ra

Xế bên là chợ - xế bên là đầm

He hé bình minh

Hoa súng ngậm làn môi tím lịm

Leng keng phố sớm cơ leng keng

Tôi thò đầu dậu sắt

Tôi?

Hôm qua tôi chạy thi với lũ thuyền đinh

Con lũ lổm ngổm lòng sông

Bơi chơi tôi bơi bằng bốn chiếc thuyền buồm

Mẹ ạ!

Con không ú ti nữa! Con đi xa đây!

Mẹ nấu cho con nồi đồng cháo hoa - nồi ba mươi mẹ
nhé!

Tôi đi không đợi mẹ ừ

Ba tiếng hí - chồm qua hàng dậu xích

Tôi vục đầu bờm uống ực dòng sông

Ai chơi với tôi không?

Tôi chạy xiêu xiêu bờ thành tròn tròn ốc
Tôi cợ lưng non tia nắng bạch tường sành
Vắng! vắng! Phở Ăng - lơ - te đèn muện tắt
Tôi phi sương sữa đọng bờm dài
Phở mờ dôi tay nhà nắng nhạt
Cửa sổ lim dim con mắt sớm nhìn đường
Tôi đá bụi mù mù
Ba cô bé sinh ba đồng thanh ca mờ nhỏ:
"Chết đi!
Chết anh chàng ngựa nhãi ranh đi!"
Tôi mà chết?
Không! Tôi đến bì bõm đen rãnh cống
Tôi vầy mảnh trời xanh trong vũng nước đục ngầu
Ngã ba - Ông Hồ lô béo tròn! Thôi đi ông!
Suýt què nhau một cẳng!
Tôi trèo qua gò thành - Con đường quốc lộ rù tôi đi.
Dây Cổng Tinh qua dốc dê là bầu trời gió tím
Oa oa! mây hồ một đàn cò
Di đông thế? à, di dân đó hử?
Cò hồi! Dừng kêu òm trời!

Dội tôi !

Tôi cho miếng da bọc

Kéo nhõ đường dài chết rét cổ con!

Gió! Gió cuốn dưng dưng người đi... chân thành ...

bầu trời xanh màu xanh cổ tích!

Tôi rúc vào lòng bãi tím chua me

Ô kìa! Hai con trâu dái độ đao

Máu từng vệt nhòe hoen thắm cò

"Ê

Không được chém nhau đi

Không được giờ dòn hiểm

Bình! Một mũi sùng đánh bóng tôi lên!

Ba cây số đỏ hào quang chiều pháo bông phun hoa cà

hoa cải

Tu u u! Tu! Một chuyến tàu xanh ngậy ngất vòm chiều

Sao nhu nhú mọc

Bao giờ ? Bao giờ tôi được săn tìm sự bí mật tí xa kia?

Tu u! Con tàu lạ đã đi qua

Chiều nhỏ đầu ô tôi về chuồng

Mẹ ơi! Lạ chưa

Bộ lông trắng khi đi bắt bụi lúc nào?

Tôi - ngựa bạch biến thành tôi - ngựa xám.

.....
.....
.....

Chương 4

Tôi biết ra nước đã mất rồi
 Tôi thì ở đầu ô bằng phẳng
 Tuổi thơ ấu đã qua như một người đi không để gầy lại.
 Bạn cũ? ...Một mùa lá vàng theo gió tung hê!...
 Thế giới xám bỗ dục thanh niên:

GÁI TRAI THÀNH QUÁCH BÀN CỜ

Uống cả vành mây giếng thơi
Phố buồn in đáy mắt
Uống nón ba tầm lá nỏ đội trời thâm
Tóc bím đi đâu?
Phố thất cổ có ngọn đèn hoang
Phố hoang có ngọn đèn thất cổ
Đi đâu? Chớ lạc thành quách bàn cờ
Xòa xòa tóc hàng cây
Đứng lại! Ai qua phố ngang
Thân trắng mắng to nhà sấm sập bầy
Ai về phố dọc
Uống bắp vai hùm phá cạm nhà đêm
Đi đâu? Đâu có phố cánh sen
Uớp thơm cột đèn hoa lý?
Đâu có phố đào. Thuyền trái gái trai đua?
Khóc mất phố về đêm! Dừng long lanh
màu long lanh bội phần
Nhà thờ! Thôi đi con cá sấu nhà thờ!
Thôi giọt lệ kính koong đi!
Người ta giết gái trai từng phố một
Giết cả phố chạ người
Lại giết phố Bà danh!

.....

.....

14 TUỔI

Dùng chém trè thơ
Dùng chém dăng lưỡi
Đế búp tay mềm đuôi mắt quệt nhà ngang
Bố mắng lần đầu tiên gãy hai răng cửa
Bố mắng thêm vài lần giáp hân ống xương chân
Ba tháng cổng nhà thương
Lá vàng rơi như nhũng miếng tiết đỏ
Một con mắt bông băng rách kẻ nhìn trời
14 tuổi
Trước mặt đường đi nhiều cây số lắm
Ưa ưa mắt lệ chùi ưa ưa mắt gió tha đi

LÂM QUỀ

Vỗ rập! Buồn như vỗ rập!

Buồn như vai áo xé chẳng người khâu

Đi nhé! Lâm ơi! Cũ sắt su tù găm ...

Uốn là thân tơ cô đào hung hung tóc sáng

Cô gái dị kỳ! Cô đẹp làm gì?

Để gánh xiếc lại tan đi?

Chù rập... Chuồn đầu tiên

Một phát đạn - du bay qua bên kia thế giới

Trước rập - bán đấu giá vài bạt, tăng, lều

Đàng sau mua nữ tài tử trẻ

Đoàn nhạc sĩ già bùm bùm đêm xưa biếu diễn

Nay đó đầu bạc bùm bùm cuộc bán tầm tầm

Một chủ hiệu buồn to mua lẻ

một cô đào ngựa

Một chủ đồn điền tậu riêng con ngựa bạch cô đi

Mà chẳng tậu kèm theo... Lâm bồi ngựa

Khi ấy là mùa lá rơi

Lâm đi trên đường quốc lộ

Đi! Chân khà khiêng cửa đường sành

Đi! Chân trèo ngổ chai rậm rì

chông mác cấm

Đi! Chân vấp cổng nhà pha

Chân xích ngoặc chân què

LỘC

Sa mạc phố đêm 1-5
Bố xô ra đường mẹ khóc
Thình lình xa kia tiếng chân
Bóng tối dày hàm răng cảnh sát
Đầu phố ngoạm một người
Trong nhà chuột rúc hòm gạo rỗng

Chân xích va vào đêm
Đoàn tù nghiền cổ đi... thành trì đen im im của
Cha ơi! Con biết Sơn La Còn đảo là đâu?
Ồi ời gió thổi
Mẹ ghình hai em mẹ mếu máo xuống tàu

SÔM BIẾT

Đêm khách sạn
Phòng 13 một nữ hai nam
Phòng 17 một nam hai nữ
Yếm nút nụ tông tên
Bố bồi sấm con nhòm lỗ khóa
Mi mắt đồng trinh màng xé lụa trần trường
Chưa 14... đã ma cô thành thạo.

ĐÀO ĐÌNH BÉ

"BÁO O !"

Tôi biết địa dư vũ trụ
Tôi hiểu nỗi lòng niềm si dại các vì sao
Sao Chổi! Ma cà bông trời
Tứ cố vô thân đi về vệt lửa
Sao Mai! Cô thiếu nữ làm cao
Qua rèm cửa nhìn anh Sao Vuốt.
Báo o! Tôi rao nghèo ngao sương mai
Mặt trời đến ú tim thành quách cổ
Báo o! Tôi rao lành đường chiều
Khi các phố - mấn - đèn lên
Mặc! Mặc phố xúc xắc tống tình
Mặc phố me Tây còi yếm
Tôi đứa trẻ không nhà ì uồm gió cuộn tôi đi
Tôi đi giữa trời sao nghìn dặm bạc
Đây! Đêm xuống vắng tanh thành trì khuya tì ố lửa
Đây là giờ yếm ả của không trung.
Trên kia Sao Ba- Cô - bán rượu mắt long lanh
Di chúc rượu cả trời sao say lịm
Tôi cũng say mềm chéng choáng đêm sao
Hun hút phố đêm ngang hun hút về phố dọc
Tôi phui một via hè... ba tiếng ngáy xong đêm .

GÁI TRAI THÀNH QUÁCH BÀN CỜ

(tiếp)

Phố nịt vú - phố rơi voan
Phố nào thơm dạ hợp
Phố nào nún nút nụ dò lan?
Phố gác xiên vào phố đông
Chơm chớp đèn mi lam... to bông mó phố.
Biết đâu phố nào đục
Thành quách bàn cờ đâu biết phố nào trong?

VĂN SĨ HOÀI

(Kịch 3 màn)

Màn 1

Đâu thuốc trường sinh hồi khoa học già lão?
Thôi để ta tìm bắt tử ở văn chương
Đánh vợ... bán đoạn 5 sào ruộng tổ
Hoài đi.

Màn 2

Tu viện lâu xanh trồng tránh lá đỏ
Thánh đường tiệm hút xạc xào sương
Tết tết tết ư? Sao lại tết?
Một kinh thành xác pháo đỏ
Một tấm thân đau- gió thổi ngổ Bò

Màn 3

Đêm cuối năm nhà xác
Người bác sĩ già cúi mổ một thây ma
Dùng mổ! Hoài công!
Đâu phải vì trùng giang mai đục sọ?
Tốt nhất hãy ra an ủi
Khăn nhiều tím - cống nhà thương
Người thiếu phụ, vợ Hoài.

16 TUỔI

16

Chữ bướm đậu trang thu
Nhụy ngực nữ sinh tơ che chẳng nổi
Chập tối người yêu đầu lừa
Nửa đêm mẹ lừa... buồng beo quan đầu tỉnh
Thương ơi!
Một cặp mắt xanh xanh rừng rợn nhà điên
Đôi vú nhúm cau run run mảnh lụa xé mỏng
Đâu! Đâu ngổ bé nhảy ô xua?
Đâu phố trắng chênh trồng hoa trồng nụ
Đâu đường dạy thì guốc tím lá vòng khô?
Đâu? Đâu?
Gió thổi như người điên sân chùa đường ngược
Tay nồn ni cô vun bạc chiều chiều
Gác bối! Chớ ngậm rừng đêm
Để động lầu kinh - con vượn hót
Dài lụa nâu non sao bó ngực mười vòng ?
16 tuổi! Nàng ơi!
Búp vú u ơ - đôi chim non - sao nàng bú từ?
Sao để sữa tụ thân non đôi nhọt ngậm măng bằng?

PHÙNG ĐÌNH BỘT

Moa là Bột

Mû Panamiêng nghiêng - Phùng Đình Bột

Moa bấm sinh ra đã bú vú vàng mười

Một sê triệu phú như moa... làm gì nơi chợ sống?

Ngốc ! Cái thằng Hai gái trán thấp

pharma - chien!

Ngu! Cái thằng Út, áp tàu xuôi bít đuôi tàu ngược!

Moa!

Từ phố gá thổ, moa lê sang phố đồ hồ

Moa xoa mà - chược

Vàng vạc khuya moa đi xa hơn

Vào phố Nhót nèo thành dâm

Lăn lóc đá Mari - môi Hônô -luy -luy

Liêm liếm Tê-re-dơ rì ròn sóng rần

Moa chụp cả hình! An - bom cô - sông

thua gì Bảo Đại

Ha! ha! Dốt sông phá quán

Chính moa đây!

XÌ... CÚT

Một cục phán già rơi ba toong

nhật lên hầu cụ

Đẩy chiếc xe bò ì ạch dốc đê

Một em bé ngã - ngã tự

Vực em lên phúi bụi

Một thằng con Tây đá túi bụi bà lão ăn mày

Khó sử làm sao!!!

Đứng lại? Đi? Ê? Nhìn gì?"

Lùi lùi khôn xong mũi giày đá sọc

Hu! Hu!

Hiệp sĩ xì- cút chạy về nhà

Mách mẹ Hu! Hu!

CÔM PRA ĐO

Tôi bị ung thư "thèm" từ hồi để chòm
Ô hô tôi! Tôi rãi chầy rờn rờn
Nhìn khung cửa rèm thêu
Gác gấm... Lâu đài môn môn My Nương ơi!
Bắc thang leo cần mấy đoạn?
Để tôi sắm dây dài tôi thắt nút tôi leo
Tôi sẽ bắt cóc từ ô kính màn tuyền
Từ nách thom giường đào ngậy ngất thờ
Tôi sẽ... thì đây
Vào phố trắng - tìm số nhà đen
Tôi xách cặp da - màu lấp lừng
Tôi đi chiêu va huých ... sớm com -bin
Tôi múa mép như múa côn
Tôi bung quay quay thờ lò câu nói
Cái nghề com pra do thế đó mẹ cha ơi!
Và phố cuối... Hoa rắc... ô tô thuê
Jô dê phin Tuyết Nhung em! Ca van em!
Ông tơ xe xe chi đỏ
Tôi bế nàng đi ngậy ngất phố - nách cô ty
.....
Người ta chết ở hộp đêm... ở nhà tu nữ.
Chết ở nhà thờ - ở viện cô nhi
Phố mạng nhện đường vắng to.

Sòng bạc thành trì đêm hoe hoe đèn võ cổ
Mỗi em bé sinh ra đã án chết đợi chờ
Ngày tiếp theo đêm: hai tên đồ tể mọi
Xúc người như xúc sỏi
Đổ hàng thùng gái trai vào cửa lò đời...
Ta phải chen nhau trong đay nghiêng nhẵn tâm
Những trục thép những răng cưa tàn bạo
Và máy dùi nhá bã ở đầu kia:
Một ký cốp vác ô đen vênh râu khinh ký cốp mũ trắng
Một chị Hai nhà Tây nguyệt mò một cô sen
Toàn xã hội âm âm
Côn đồ đâm còn đồ
Nhà thổ xé quần nhà thổ
Trong dinh - toàn quyền đá dít toàn quyền
Ngoài dinh - lưu manh chia tiền tay chân chí chóc

Một cái đèn cù
Khố dò đuổi khố xanh
Khố xanh hậm học lính lệ
Lính lệ lần khố dân

Dân túm tóc vợ
Vợ vác sào vục con
Con cầm gậy phang chó
Chó thò răng ngoạm người
Đùng xoáy lốc nửa đèn cù
Người đi chân thành lảo xào lá rụng
Đã để đám đầu thông lọng dòng sông?
Ôi! Đại lộ ấu thơ xôn xao

Mùa cánh cam mùa bướm trắng

Ồi góc phố dạy thì nơ tím nón bài thơ
Có lẽ nhùng mơ ước đã qua đi phôi tay không còn nhụy?
Có lẽ chân nồn... nồn một lần qua phố lấm là xong?
Không không! Hãy đến giếng ngọc trai
Nếu trắng trong là điều chùa chẳng nói
Hãy thanh bạch giữa đầm lầy
Man mác trắng thân sen ...

.....

.....

Chương 7

BƠ VƠ

Phố cắt đâm vào phố cắt
Tôi đâm ngang phố Hàng Đồng đâm bổ xuống Bờ Sông
Ồ đâu?Ồ đâu có ngum đèn xanh
Rèm che nhòe cửa sổ?
Ồ đâu còn một phố thề son sớt lá đưa thu?
Gió may ơi đừng nổi lạnh!
Để tôi phải chạy phố đèn vàng
Chạy dọc phố đèn nâu
Mưa bụi! Đùng rồi!
Tôi thò cổ ngã tu khuya
Hàng đèn cà thâm thâm quàng phố vắng
Bế mạc chợ phiên rồi - cổng gỗ khóa từ lâu
Thì đi thôi! Có phố nào xanh
Hoa lay hàng dậu tím?
Có phố nào chờ tha thiết nửa tự ngày xưa?
Để tôi khỏi phải bơ vơ
Bơ vơ?
Tôi?
Một người có triệu người thân dọc quanh nghìn bờ biển
Tôi có họ hàng nghìn bộ lạc châu Phi
Tôi có đủ tình yêu

Nghìn lẻ một đêm yêu chưa thỏa sức
Tôi có thừa đắng cay
Nào đã kịp đắng cay đâu?
Sao đã cho tôi những phố xào xạc ?
Sao đã ghi tôi vào mếp sổ buồn rầu?
Tôi biết gọi về đâu?
Ai?
Ai có đôi lời an ủi?
Ai kẻ vỗ về trái đất bờ cõi?
Để tôi đó? - Tôi cô đơn
Tôi cô đơn trời xanh cô đơn trời tím
Cô đơn nắng đào cô đơn mưa tái nhợt đầu ô
Cô đơn lang thang trong các đám đông
Trên quảng trường nham nhở gió
Cô đơn lòng ngổ rỗng trắng chênh
Cô đơn sân ga tàu chạy tốc hành
Không để lại các cuộc đời xé lẻ
Cô đơn trống đổ trường chiều
Ừ ra khỏi xà lim lớp học
Cô đơn pháo đánh trống lấp. Để mùa xuân
Đối tích hát ê a đào kép cũ.

Cô đơn đoàn thợ mới cời tằm
Lê guốc gỗ cồng xằng- tan nhà máy
Cô đơn khi bị xúc phạm
Người đổ xiêu một cuộc động đất tâm hồn...
Cô đơn những mơ ước chết non
Nằm hiu hắt bụng quan tài sọ...
Cô đơn sức nghe canh ba tuyết đổ phủ phàng
Dù chỉ một mái nhà không cúi lừa
Dù chỉ một ngã ba đen chết cồng hàng đèn

Cô đơn lá thu xanh xao
Chú yêu dầu... tím run run mực đọng
Cô đơn phố bão tốc đầu bù
Ta cúi xuống đòi môi toác nẻ
Hôn mút lưỡi một hộp đêm nheo nhót trần trường

.....
.....
.....

Ôi cô đơn! Cô đơn! Hãy lấy đêm nay làm
đêm tận thế!

Hãy quàn xác lá khô lòng thăm quan tài!

Gió lốc! đừng lên đừng lên!

Tôi chạy rong via hè đêm

Nhà nhà then lim khóa xích

Chao ôi tôi! Một kẻ vốc sắt mình đồng

Tôi chẳng có ai yêu!

Để tôi cú phải ném đá học thia lia sông

Tôi phải một mình ghé vai kênh chân thành đổ

Thời thời! Không cuộc tôm - bô- la vui nào mở
đúng tên tôi

Di di thôi! Hãy đến bến tàu đen

Dìm đầu lui con trán sốt

Tôi ơi! Tôi ơi!

Rồi hãy đứng phổng ngã tu buồn

Man mát ruột dớp đèn sương...

.....
.....
.....

ÉN CHIỀU

THU

Chiều xuống lênh dênh ngõ trống
Tre già đuôi én bờ cong
Mái trúc đọng hơi lam...
Còi thu giật giọng
Làm choàng tỉnh hàng cây run xác lá đầu cành...
Bóp gác dừng khua dùi
Chòi canh xanh xao dùng kê cà mỗ đặc
Thà để thoi thóp phố chiều chìm
Thoi thóp phố đèn sương

"BÁO Ồ!"

THẢ TRUYỀN ĐƠN

Bay! Bay bổng! Bay cao!

Đàn én truyền đơn hãy bay quanh thành quách mẹ...

"Báo dê!"

Tôi đi dọc đường thành

Chân dận phố đèn rung

Ai đến phố Máy cua?

Hãy nhấc truyền đơn đưa thư vào cổng tường

Ai về cửa Bắc?

Hãy nhủ người đi nhìn én tím gào kêu

Bay! Bay bổng! Bay cao!

Đàn én chiều hãy bay quanh thành quách mẹ!

Hãy liệng bến sông hãy liệng dốc phà!

Cánh bé! Hãy cúi nghiêng tầm tan đoàn thợ mồi

Để nhao nhác đám đông về

Tay lấm nhận thư trao.

.....

.....

.....

Chương 9

THÀNH TRÌ BỆ RẠC

Thành quách về đêm hàng đèn cháy mù
Người đi như đàn vò
Nhoa nhóa đường khuya
Đầy tháp xám nọ chồi đen... quân canh dù uể oải .
Sương đọng phố vàng lò
Sương đọng phố ca lâu
Quạt lụa ! Chó che nụ cười môi ố
Nhà thờ dùng nổ ran hàng loạt đạn tiếng chuông đồng
Để phố cụt bị thương... phố mù khác khoải
Đi! Đi khắp thành trì bệ rạc này
Xem có phố nào vui?

Tây sói, chủ nhà máy sợi .
Sáng bạch biệt thự đầu ô - lao ô tô đi
Đâm người lòi ruột
Qua xưởng chân đá học máu một người
Chiều nhà "xéc" ô tô lao về
Đâm dây hàng hoa bèo nhèo óc đỏ
Chủ nhật - cầu kính
Thứ hai - dân thợ
Thứ năm - mò xương gái màng tán
Thứ bảy- ghim lương tăng cúp phạt
Kính koong !Lại chủ nhật cầu kính
Chúa rừng mình ban phúc
Lại đã thứ hai
Lại phải ngáp một tuần dài...

CHA CAO

Chiều bụi đầu ô

Pin! Pin!

Chúa Giê-xu đi dưới hình thức Cha Cao

Pin! Pin!

Cha Cao đi dưới hình thức ô tô

Cả một đoàn xe đi đâu?

Pa- ca trùm mặt thám?

Pin! Pin!

Làng bên cộng sản nổi

Pin Pin!

Xe Chúa phải đi trừ

CHÁNH MẶT THÁM PA- CA

Dấm dấm. Bòm bom

Phòng tra đá lạnh

Bòm bom! Không vợ

Bim bom! Không con

Dấm. Dấm. Bòm. Bom

Thành trì đêm trút lá

Bòm bom! Ngoài kia gió rống

Bom bom! Trong này rượu tu

TỔNG ĐỐC ĐẠI THẦN

Lính lệ xà cạp chân
Xe mui kim tuyến hột bột
Xe tổng đốc đại thần
Qua bên tòa xử .

Lính lệ xà cạp chân
Xe mui kim tuyến hột bột
Xe tổng đốc đại thần
Về dinh

Lính lệ xà cạp chân
Mài son hầu quạt
Để tổng đốc vuốt lông râu
Làm chúc phận... đại thần

"Thừa oóc- dò - rò (1) quan thống sứ!
Oóc - dò - rò quan chánh mật thám Bắc kỳ!

---

(1) Ordre, tiếng Pháp: lệnh

Nay sức cho trí phù Mỹ Lộc!
Tại quý hạt có tên Phạm Bấy
Khuấy đất chọc trời
Du dàng cách mệnh cộng sản!"
"Súc!

Từ quý phù tới tuần đình
Phải nhọ mũi lục nôi.. lăm mòi mò bếp
Ve vấy đôi tai chui rúc sục tìm
Bất kỳ được giải trình
Nhuộc bằng không truất chức mất đầu..."

Đêm chưa khuya lính lệ xà cạp chân - cho lui!
Gấm tơ giường thất bảo
Hai chị hầu non dấm bóp cù ki
Tổng đất đại thần "tay ai tay ai"
Hú ha hú hí.

CÔNG SỬ

Gặp em bé đầu công viên
Xoa đầu em một cái
Gặp một người dân vái lạy rập đầu
Cúng chắp hai tay vái lại
Vào chùa - cung kính chào sư
Xít xoa lễ bụt
Về dinh đóng cửa năm lần
Khóa mười ổ khóa
Rèm cửa hạ dăng -ten
Giấy nón mũi nhọn điều hâu
Và đây!
Kế hoạch mò thành nam
"Đô thành tráng lệ"
Phố vắng mắc ngọn đèn buồn
Đại lộ chiêm bao mắc ngọn đèn mù
Ngọn đèn phũ phàng mắc đại lộ tình yêu
Đèn tan nát đèn bơ vơ mắc phố nào cũng được
Ngọn đèn ngựa nghê mắc phố vị thành niên
Còn ngọn đèn mê? Đường đi đời đoạn ngã
Hãy mắc kín mười vòng vương vấn lối thành đêm..."

TÂM CHỢT
NHÀ THẦU KHOÁN LỖN LÊ THỂ TÂM

Vết - tông nhét đầy bạc
Nai nịt gọn gàng
Đêm - biệt thự đầu ô... đi...

Vào một cổng to
Ném phóng sinh một nắm bạc
Tới một cổng gác
Ném tiền trước chui đầu sau
Cờ một cổng đóng
Gãi sọ lộn về
Ghé tai vợ "mình nghe!"
Thì thăm đêm khuya sao sáng
Đi
Lộn lại cổng vẫn đóng
Rón rén vòng ra phía sau
Quả nhiên có cổng
Máu tứa đầu tim
Nhắm mắt hấy vợ vào
Cổng ngọam một người nữ đẹp
Một người chờ... đóng cọc dưới vòm đêm.

Nửa giờ
12 giờ
Từ lỗ cửa tò vò
Tay vợ thò ra trắng nhòe vòng ngọc cuối

Dùng run
Một tờ hợp đồng thầu dê Mĩ Trọng
Chồng về...

Cu li! Cu li! Cu li!
Một thế giới cu li
Chủ thầu đây!
Ăn bột dầu dê một xu
Bòn dái cuối dê một đồng kẽm
Xe bò chở của kìn kìn
Sương đục một chiều
Một người ngã ngang dê
Cu li! Cu li!
Bọn khốn cu li!
Nhà thầu khoán bò ba chân
Tay bê mặt máu
Cu li! Cu li!
Một mắt của ta
Cu li! Cu li!
Móc ta một mắt

Sập tối đập cổng vào nhà
Nhà không ánh sáng
Đá chân hòm rượu
Vập trán tù chề
Ngã ghè răng kết bạc
Bật đèn
Máu chảy từ buồng xa lông chảy vào buồng vợ ...
Đập cửa vắng tanh
Di dâu? Dâu?
Đêm nào cũng vắng
Một mình trong buồng
Người một mắt gầm kêu.

.....
.....
.....

CỔNG TỈNH

Cổng tỉnh người đi
Đường sênh tong tong cổng chạy
Mưa thu mái phố đổ chàm
Gió thổi hu hu quảng trường nheo nhóc lá
Đế quanh quất ngõ ồm ồm rên
Bên vô tự ngõ già

NGƯỜI HÀNH KHẤT GIÀ VÀ CON CHÓ CÓ NGHĨA

Cổng tỉnh người đi lam nham
Chiếc xe lăn thùng nâu... con Vàng rú cổ...
Một nắm xương khô lọc cọc lòng đường
Vàng con ơi! Hãy kéo thoải thoải hoàng hôn
Xe đi run run từng bụi cửa
Hãy chờ! Nếu quả có lòng nhân
Heo may dù ủa phố
Cứ nằm lịm bên đường như chiếc lá lia cây

Lay lút nương nhau một người một vật
Một an dưỡng lão fè đường
Sao Nặng tỉnh trắng Cửa trường
Bụi lấm đầu ô mưa lầy góc tỉnh
Chiếc xe lăn lăn tới một chiều đông
Bỗng đứng xịch con Vàng kiệt lực
Vàng hồi Vàng ơi!
Đặt xác lên xe nấn chân vượt mất
Ai?
Ai kẻ chôn con?
Cất mình chẳng nổi
Ngã vật bên fè đường
Nấc rồi lại nấc
"Vàng con ơi! Cho bố khát!"
Tay run quờ lá ri
Đắp điểm đầy xe
"Con bằng lòng vậy
Kiếp sau báo đáp đồng lần
Cha lại kéo xe con!"

Thương ơi! trán lấm đập via hè
Kêu trời khản giọng
Khóc đất ghè đầu
Trời đất lớn không nơi nương tựa
Đêm về... về với gió bắc với mưa thâm
Để sớm sau đầu Cổng tỉnh mưa phùn
Chiếc xe gỗ còng queo hai tù thi
Con đường lá đổ
Người đi tan nát phố bầm thâm

Cổng tỉnh. Buồn như Cổng tỉnh
Thành rêu nước đọng hào chàm
Mụn mẩn lẩn tẩn đèn sương
Dầm hồ ngô cỏ
Chiều chìm! Chiều chìm!
Để eo óc đám đông về
Xóm chợ lá bay nhao...

CÒ QUAY

Sớm dây thấp hương ba nén
Vái trời bảy lần
Run lấy bảy bỏ một xu
Mua con tấm bánh
Rồi ngó vía đàn bà đi qua
Đợi vía đàn ông đi lại
Vội vớ xách bàn cò quay ra đường
Lừa cả người lớn
Lừa cả trẻ con
Lừa cả nước
Lấy đồng xu đó lại
Cò quay cò quay!
Biểu hàng xóm đĩa sôi
Ra về thủ túi con dao nhíp
Tạt qua xóm bên
Chào bà Lý ở nhà trên
Bóp vú con gái bà Lý ở hếp dưới
Cò quay cò quay!

Nào muốn thế này đâu
Giỗ bố mổ con gà rù
Mua bánh cho con
Mua đánh tráo một đồng xu già.

PHỐ

Phố úa. Dừng về phố úa
Dừng đặt nốt chân nhọt nhọt lòng đường
Dừng vót lùm bèo con sót lại ao xưa
Có lẽ lại đi thôi!
Thì đi mảnh chăn đơn rách nửa
Thì đi thân áo toạc đồng lam
Mua... lại mua...
Cũng không nên tâm tã vội
Hãy cú tay nài vá đi về một thung thổ sáng trong hơn
May có gặp con chim an ủi
May có gặp con đường đầy đặn sao bay...

CỔNG TỈNH (tiếp)

Cổng tỉnh ! Người đi nhòa nhòa Cổng tỉnh!

Lá rắc vàng hồ

Phố héo người đi

Là mùa đi!

Người đi manh chiếu rách

Người đi tay áo quệt đôi mây

Năm tàn rồi... Ai?

Ai bắt người đi nhòa nhòa Cổng tỉnh

Ai?

Ai treo cổ rặng đèn trên dãy phố bờ cõi?

VỢ CHỒNG NGƯỜI THỌ ĐIỆN

1

Cẩn thận. Truyền sang cột đèn

Gác tầng ba chim lượn

Ồi thôi! Tiếng kêu không kêu kịp bàn chân bước lờ

Via hè xám xanh vũng huyết dò thấy người

2

Cổng nhà thương nâu
 Hai nạng gỗ một người lê
 Một bước - một tiếng ho
 Hai bước nạng - hai tay ôm phổi dập

3

Chồng rên xó vách
 Con khóc đầu thềm
 Chiếc áo lụa cuối cùng
 Bế con đi cầm nhà Vạn Bảo
 Về mua chồng thang thuốc đắng
 Mua con đồng khoai
 Ban trưa - chồng thổ một bát huyết
 Chiêu con ẵm dầu
 Quệt nước mắt nhìn quanh
 Xó cửa chối cùn
 Gặm giường đôi rế rách
 Thôi đành
 Bậm môi đứng dậy

Xách con gửi nhà bên
Bụng chòng bát thuốc cuối
Khép cửa "Chàng ơi!"
Ngoài đường sao mọc
Vẫn sao Hôm sao Đầu mọi ngày

Vừa đi vừa vắn đầu
Tay vuốt tóc mai
Tay vuốt tà áo bạc
Cấn môi bật hạt máu đỏ
Vào nhà mù dầu
Nghiến răng giường bẹp
Đêm... cúi mặt trở về
Sao đã nghiêng nghiêng về cuối ngõ
Gõ cửa cụ lang già
Cất ba chén thuốc
Gõ cửa hàng xóm
Bánh dò cho con

Đẩy cửa nhà mình
Chân đi ren rén
Mắt nhìn ngang
Chờng ngủ?
Lát sau... đầu cúi tay run
Bát thuốc bung lên
Trời hỡi đất ơi!
Xác chờng đã lạnh.

CẦU NGUYỆN

Ai lên cổng đồn?
Hãy nhấn con giông đừng chớp giạt!
Ai về xuôi dấy nhà quan?
Hãy bảo chòi canh đừng giống trống
Ai qua cổng chợ?
Hãy nhủ heo may về
Đừng quét phố để đau cây!

Chương 12

MƯA

Mưa mưa

Mưa mãi thâm làng mưa tím phố

Mưa nhọt nhọt cột đèn

Nhọt nhọt bóp gác nhọt nhọt đường ga

Mưa mưa ...

Mưa trôi chiếc thuyền nan

Trôi tắt ngã tư sang đầm muống ngập

Mưa mưa...

Mưa trời xác bèo Nhật nhu thây người trôi sông

Sóng đánh ngã ba

Trôi về ba ngã nước

Mưa trôi chiếc xe tay

Trôi xám mũi thâm càn

Mưa mưa

Mưa trôi bà hàng rau già

Ô tô hòm húc ngang... thoát người không thoát cửa.

Nón tôi mếu máo lần mò

Mua mua

Mua trời một em nhỏ

Bố sai mua cút rượu

Trời về môi xám mắt gà toi

Mua mua

Mua trời dám hành khát co ro

Ghế chổng chổng cho bốn bề chợ lụt

Mua mua

Mua khóa then trời mưa kiêu tào đất

Mua mua

Mua trắng nhợt phố đường

Mua vẫn còn mưa

.....

.....

Mua mua

Đường quốc lộ... một người... đêm ... vài đóm lửa

Trống làng bùng bực cầm canh

Mua mua

Ré một phố nghèo

Chợt ngửi một mùi đánh úp

Vuốt mặt trời mưa

Buộc dây giày lỏng

Lùi vào một ngõ... vòng ra!

Một vạt trời vung đêm úp phố

Mưa mưa
Cột điện đàng xa... xa như bên kia thế giới
Chồm vào một nhà
Cổng đóng vội
Mưa mưa ...
Còi rít!
Bóng tối tua lên dùi cui súng lục
Hùng hổ một thế giới võ trang lung sục một người
Đạp tường trước! Phá cổng sau!
Ùa vào bắt được:
Một nồi tôm riu một bà lão khổ một buồng không
Mưa mưa
Ngổ cụt đã đưa một người truyền sang ngổ lăm
Lại đưa sang một ngổ bùn
Mưa mưa
Mưa phố mưa đường mưa đèn pha mưa bình bịch
Mưa lút thút cửa ô này
Mưa sà sã cửa ô kia.
.....
Mưa mưa
Pà - ca chạy sang tòa sứ
"Phạm Bấy về thành".

Mua mưa

Tòa sứ khua tổng đốc đại thần

Giám binh chánh cấm

"Phạm Bấy về thành".

Mua mưa

Mua lấm đất lấm trời

Gậy gộc tuần đình nhón nháo bốn đầu tinh.

Khố xanh mười ngà đèn cù

Mua mưa

Một vết chân một vết chân...

Năng Tĩnh - Cổng Đông - bến dò Tân Đệ

Một người công mưa đi

Một chế độ đuổi đằng sau

Mua mưa

Mua trường học mưa phố hàng Nâu

Mua đường Máy Sợi

Mua đám đông đi thành quách bùn lầy

Mua người nhật dòng truyền đơn lấm đỏ

Mua

Mua...

HY VỌNG

Dù bị vút bên lề đường
Dù bị tàn tật
Ta vẫn khăng khăng yêu tổ quốc thật lòng
Dù manh tài dùm thân
Bị gậy bơ vơ trời không che đất không chò
Dù đêm nghe gió quét gấm cầu
Chi vài ánh sao lu làm cùi lửa
Ta vẫn khăng khăng yêu tổ quốc thật lòng .

Dù chỉ còn một bên tai
Tai sẽ đón tiếng chim ru
Còn một bên tay - tay sẽ quờ quào
Vực một chút màu xanh quê cũ
Cho đôi môi khô uống một hớp trời

Dù phố lỗi hẹn
Dù phố phụ tình
Dù phố bơ vơ nhìn về phố khổ
Ta vẫn ngửa mặt chằm
Miệng há đón sao đêm

Dù áo nát chần xui
Dù trời mây tro tiên hồ rác
Dù ngã ba sông con nước ngật nghèo
Hãy cứ mặc lũ về tím đặc dòng sông
Ta sẽ đứng rạch mây từng tầng xám
Rồi hãy cời trần đập sóng cuốn bầy con sông

Phù Đồng! Quê ta Phù Đồng!
Dù mỗi ngã ba một đoạn đầu dài
Dù cả nước đeo số tù tất cả
Ta sẽ cựa mình
Cuộn múi thịt đồng chiêm

Bảy tiếng hét mọi nhà tù đổ sập!

Dù xa lác biển gầm Côn Đảo
Dù nơi đây sống mặn chát lòng tầm
Ta vẫn sưng mái đầu xòm con mắt xéch
Ngùn ngụt bể Đông xa
Tia móng cụt đâm trời

Dù ném thây ta cho cá ría
Ta sẽ cựa luân hồi đập cửa thác sinh
Ta sẽ đầu thai làm gió lốc
Cùng các đám đông đi phố dò rừng cò

Hãy đợi ở cầu Xanh hãy chờ nơi phố Hẹn
Vạt áo tứ thân con mắt ó dưng chùi
Nín đi thôi. Nín đi thôi các đại lộ nhiều cây
Dùng sa sút lá.
Để ta còn khuyển gió... gió dùng rung cây.

LỤC VÀ BÀNG

SÀI GÒN

1

Cổng tò vò đêm hai người cộc trán
Nằm lẫn mỗi đứa một via hè
Sương xuống cột đèn mù
Cổng chùa Trà và sao khuya mất ngủ

Đêm sau lại gặp
Vấn vạt sao đêm qua lỗ chỗ cổng tò vò
Một người gặm bánh mì
Một người nhìn trộm
Không nói... Tay xù xì bẻ bánh làm đôi.

2

Vũ trụ! Một người khiêng chẳng nổi
Phải mộ được hai người !
Bùi Lục, 22, thợ điện thất nghiệp
Trần Bàng, 19, bơ vơ...
Nắng nút lưng đồng
Mưa nâu mòn trán sắt
Gạch vỡ cổng tò vò

Vai hèo tựa lưng đen
Hò dô! kéo gổ!
Hò dô! Khuân gạo bến tàu
Mưa Tân Định - gió Gò Công -
-Sao chợ Bến thành - Đèn đêm Ô Cáp
Đèn thì vàng sao thì bạc
Mưa gió lội lầy
Hòn ngọc Viễn Đông bạc tung ai nhặt được?
Để ta nhặt đấng cay - nhặt đôi khổ lẫn hời .

3

Mùa hạ đem sao bạc đi
Để mùa đông đem sao mờ đến
Rét tháng mười
Rét tháng một
Rét tàn năm
Đêm buồn tháng chạp
Thấp một tuần nhang hai người quì
Xéch đôi mây rậm
Vòm đêm thấp nấn bật ngàn sao

Sao làng Cốc! Sao làng Quai!

Hãy đứng ra làm chứng

Cho hai kẻ bạt làng buộc dải đồng tâm

Tay đồng bẻ que dừa

Một vì sao rơi

Sóng bát rượu rùng mình

Hai hạt máu đào

Cuống tim xèo bông

Vũ trụ một người khiêng chẳng nổi

Bá vai hai người vào xiêu xiêu quán rượu

Muội trái đất đêm nay

Vai cũng vác nhẹ bằng

NAM ĐỊNH

4

Bốn người một ổ chuột
Một giường tay tu
Chum gạo đá vại cà
Vào ra lối nghen

Bảy năm
Vũ trụ một người khiêng chẳng nổi
Bảy năm
Hai người vác núi
Công lênh trời đất trả là đây
Bảy năm
Dừng nắn vai sung! Dừng sờ vết nứt!
Thà uốn thẳng lưng đồng gánh khổ đổ dòng sông.

Vũ trụ! Một người khiêng chẳng nổi!
 Gối đơn lẹ chày ai chùi ?
 Ngổ lá to bông ai gõ mối cho ra?
 Vũ trụ! Một người khiêng chẳng nổi
 Ai bải chân chèo bắt bẻ xuế dòng sông?
 Ké mắt trợn chân mây
 Ai người vượt mí
 Ruột xố năm tàn ai nhể hộ nổi đau xua?

Công xã dù bốn người
 Canh chày không lè bóng
 Vai thờ xương võ có vai thay
 Tháng chạp vợ Lục đi chợ Ròng
 Đội về một đội gạo
 Vợ Bàng đi chợ Cống trường
 Mua một mái to
 Giỗ ngày kết nghĩa
 Lại tháng chạp vợ Bàng đi chợ Ròng
 Đội về một đội gạo
 Vợ Lục đi chợ Cống trường
 Mua một mái to
 Giỗ ngày kết nghĩa

Hai năm

Đôi vợ đôi chồng một giường tay tư chiều chân thù lẻ

Xuân hè vũ trụ dăng sao

Mưa gió gầm trời bùa bãi

Một dải đồng tâm

Một yếm thắm buộc tay đồng

7

Công xã bị bỏ rơi trên trái đất chó sói

Một chiều... Hoàng hôn về đêm một lưỡi lê

Bốn mạng tử thương cùng một lúc

Tận Côn Đảo sóng reo đôi mắt người thợ hàn

Canh khuya lờ chớp bể

Lục không khiêng vũ trụ một mình

Và công xã què chân một chiều đi biệt tích

Mùa đông đỏ hồng học chân thành

Mặt đất bốn bề lem luốc gió

Ba người!

Khiêng vũ trụ nặng nề không?

GIÓ

Gió thổi nhẹ chiều nhẹ phố
Một dãy đèn nhòe chầm chầm nhọt đầu ô
Đoàn thợ lê guốc tằm về
Một đám ma đen ngoằn ngoèo phố bụi
Lá đổ sục sùi dặng sáu đường ga
Gió khởi tự quê xa tự nhau đầu tỉnh
Lòng phố tanh bành gạch ngói hú kêu
Gió phá phố! Gió lay cây!
Cát nổ khua ran bằng đạn nổ
Cột bụi lênh khênh nhằng nháo chạy càn
Gió! Gió! Bọn cướp trời !
Thành quách bừa xốc tung nát bởi cánh vạt
Lá dò chày rờn rờn qua các phố bụi hoàng hôn
.....
Đường bờ sông âm âm gió chạy
Loạc choạc dặng đèn đỏ quạch dòng sông
Căn gác cổ - ba người chờ
Đôi má gày học trò

Nếp nhăn đôi vầng trán thò
Đồng hồ ho khan chín tiếng đục trầm
" Không đến ?"
Của ô ngậm lòng đường
Ngã ba một cột đèn sung mi mắt lửa
"Chuyện chẳng lành?"

.....

.....

Tích tắc
Một tiếng rú!
Ráp đêm??? Không phải
Gió hút vòng quanh một ngõ ruột mèo
Chúng làm đủ
"Thôi! Ta làm việc?"
Bàn tròn gãy chân tay tỳ cầm bạnh
Một tiếng khàn
"Máy to thêm một nữ đồng chí"

Tích tắc
Việc nước càng to càng phải kể từng người
"Anh Đinh Tú Coong xin thôi cách mạng!"
Sầm! Gió phá cổng nhà bên
Đồng chí Lịch bị xích tay trước cổng nhà đèn
"Máy sợi vũng!"

Tích tắc

Giờ phút đi... đi... mang sứ mệnh của mình

Mặc kệ gió mưa lồng lộn

Muội giờ

Đêm trùm tím đặc bờ sông

Xịch! Quà đấm cửa!

Cái đến cái đi hay chọn lúc thịnh linh

Cửa hở - nửa thân gầy áo tím

Đôi mắt đi trước người

Đôi mắt có bơ vơ

Có thương xót có tia nhìn thấu ruột

Phạm Bấy.

.....

.....

Phố! Phố! Phố! Phố nào cũng gió!

Mất xéch đâm vào Cổng Đông

Chóp lòn sang phố Khách

Còi khua! Một loạt đạn hồi còi!

Nhảy chồm mau! Ngổ cụt

Mất ngã ba rồi

Một phố giầy đinh

Mau! Một nhà giang tay

Một nhà cho mượn sân thượng

Một nhà đua máng nước làm cầu

Gió đánh trên cao... trên cao kia... một người áo tím

Vai bành như bị đóng đinh

Tháp mốc nhà thờ nóc nhà Bể

Đèn mù mù phố Hàng Sù
Người áo tím cổng không trung
Nhìn vực phố hiểm nghèo

.....

.....

Tích tắc

Lòng đường tan nát gió
Gió trùm mây đen căn gác cổ đèn nhòe
Phạm Bấy ngồi nghe nghị quyết:
"Quyên tiền in truyền đơn"
"Vực các trường học dây"
Hạ trào!
Gió ngoài trời một phút ghim hơi
Lại đổ...
"Cứu tế các gia đình bị bắt".
"Kì niệm Lê - nin"
Đẩy mạnh binh vận"
Cộp! Thiêng chưa? Quá giờ lập bỏ còn mò
Hai chú toóng xanh
Ta phụ trách cả các ông mãnh ấy!

Tích tắc

Các đồng chí ta từng phút lớn lên nhiều
Phong trào công nhân! Sao?

Một tuần mười ba vụ tấn cai kỹ?
Không: cách mạng không đi đường hẻm: trả thù!
Đứng lại! Trừ khử một người bất đắc dĩ mà thôi
Bảy chỉ vào đêm
"Ta phải hạ thù cả thế giới tàn bạo"
"Bầu chì nó bằng thừa"
"Phải xử những đòn bảy lớn!"
Của kính mờ Bảy nhìn cửa sổ
Ngã ba một cột đèn sung mi mắt lửa
Một bóng đi! Một bóng nữa! Đêm
Các đồng chí về
Nghị quyết nằm trong hốc ngực

Tích tắc
Có thể mở họ lấy tim
Không lấy nổi một điều bí mật

Tích tắc
Đêm... gió thổi mù mù
Thành quách bốn bề tan nát lửa.

CHÒI GÁC TÍM

Cũng đêm ấy một đêm Hà Nội
Đường Gút - xa gió chạy
Gió lay chòi gác tím đêm khuya
Chòi gác tím! Thân trắng lụa che
Ngực ngà rèm thua ô kính bụi
Chòi gác tím: Sâm! Phố chờ
Ba năm lá đổ
Ba năm tích tắc
Chiếc đồng hồ già: người bỏ khổ tự ngày thơ
Đừng kể kể những câu ca ngày cũ
Chòi gác tím! Khói ố gạt tàn đen
Hoi may rình mắc áo
Kì niệm ! Kì niệm!
Đừng khua những nốt chân buồn
Thang gác một mái hiên khuya.

BẢY NĂM XƯA

Chòi gác tím bảy năm xưa
Thân trắng đầu tiên trắng một lan can đào
Thoang thoáng hương say chum sỏi đại
Trắng! Trắng! Để cả phố sao chiều
Thò thần đám đông đi

Chòi gác tím hạt máu bờ còi
Anh Tôn đi dạy tư nuôi em ăn học
Tích tắc
Quanh năm người bố khổ buồn rầu
Kể lể với canh trâu câu chuyện cũ
Tích tắc
Ông giáo... ông xua vào ra mái đầu lụ khụ
Tích tắc... mặt thám ập nhà
Tay xích khóa ông đi
Chòi gác tím - thân trắng ướp vườn thơm
Búp lê hiên đào sao rơi loạt choạc

Chòi gác tím hai cánh phố dịu hui
Trên cao vũ trụ khắc khoải :
Anh ơi! Anh giống cha rồi
Một mái đầu thăm thăm nhìn đêm
Anh có điều gì lo nghĩ lớn?
Để người bố già khua tích tắc năm canh...

NGƯỜI LA MẶT

Phạm Bảy 13, vượt tường chai
Ngắt chùm hoa dại
Ầm ầm một phố hiệp sĩ tí hon
Phạm Bảy cầm đầu.

Lón ! Đôi vai hùm
Lón! Con mắt xéch

16 - Bảy yêu
17 - Lại yêu tái phạm
Sóng dữ đổ Đồ Sơn
Một thanh niên ôm ngực ngã
Chùi tim mòm đá gồ ghề

Một chiều Bảy bơi tít ra khơi
Anh nằm giữa màu xanh sóng sánh
Biển ơi! Dù chẳng nhận thêm người
Ta cứ nằm đây vĩnh cữu
Chim bể bay qua đầu
Cá vờn đáy nước

Mây! Mây! Mây! Mất mở trùng trùng
Mây! Cổ họng tắc tên em
Trời xanh màu xanh dút ruột.
Chắc lưỡi chìm? Đêm sắp xuống
Sao mọc lao nhao
Bầy bơi về bờ
Gỗ của nhà sấm
Quay ra đấng miêng
Nhảy vội đoàn tàu húc gió trong đêm
Gỗ của Phật
Nhắm mắt ngủ trăm ngày diệt dục
Con tim vẫn phá ngục thành thành
Thứ bò tốt con tim !
Thôi chẳng có duyên tu - chào Bụt!

Di đâu?
Chiếc xe lọc cọc cổng thư viện cổng trường
Gỗ của cụ Kant
Tạt qua nhà cụ Nitzche
Kiếu! Các cụ này
Kì lục nói bậy quá Jêxu
Làm gì?
Quả tim dò thế này không có chỗ mà mơ
Thất nghiệp!

Gỗ của
Có lý tưởng nào muốn mộ tôi không?
Ở đâu? Đâu?

Tôi muốn dọn dẹp thế giới bùn thiu
Ở đâu?

Ba giờ đêm vũ trụ tắt bớt lửa
Đôi chân phố mè đạp đường sành

Dùng cô đơn Bây!
Dùng đúng một mình uống sức bẻ dòng sông

Và người đồng chí Đảng đầu tiên
Và bản tuyên ngôn cộng sản
Và tài liệu mật truyền tay
Và cách mạng tuyển anh đi tù đó...

SÉT

Cửa sổ một người gái trắng
Hiện trong sương đục một chiều
Người dưới phố tụ thành đám đông
Vọng lên một phố mất
Đèn chiều tia sáng run run

Dám đông dọi xiêu xiêu đường lạnh
Sét! Sét mất! Một người đổ
Phố lam trong trắng
Lại đổ! Sầm! Cửa sổ khép
Mất... Mất... xôn xao hiên đào loai thoai rèm lụa
Một thanh niên rẽ đám đông
Lê đi qua muôn phố dốc!
Về nhà vịn cầu thang... trèo lên buồng ... đổ!
Khổ... Khổ tôi rồi
Tôi chưa chưa yêu!

Một đám đông ầm ầm kéo theo sau
Áo tím đi học
Một đám đông ầm ầm kéo theo sau
Áo tím trường tan
Đổ! Sầm!
Chiều man mác đèn lên
Đám đông tụ dưới cửa
Nhòe nhòe thân trắng ngược cầu thang
Ngó chân leo leo chồi gác tím
Một người trai đứng với anh
Hàm che chùm sỏi đại
Mất xéch xiêu hiên đào
Cúi chào mắt cong ngỗ ngang
Rạch chiều cơn chớp lạ

Chòi gác tím... ba chiều sóng mắt đổ lan can
Khẽ chào "Anh"
Búp chân chạy xiêu xiêu
Thân bé run run chùn sét đuối

Chòi gác tím chiều thú tư - vắng!
Lan can đào gió lay
Trong rèm giọt lửa động
Ngoài phố đám đông cửa trong sương mù
Đường chiều cây trút lá

Chòi gác tím ... tím tím đêm
Một người trai trèo qua cửa sổ
Sét giạt nhoàng nhoàng
Chết! Trời như có trăng sương xanh
Lung trắng xốc tây đông
Yếm vuốt dây đeo
Chùm chim khu vườn có nụ tầm xuân to bằng cửa sổ
Tích tắc...mộng dứt sứt giật mình
Thâm thâm mưa sao dầm đĩa cửa sổ
Run run người gái trắng lòng cong
Chết! Trên kia sao đi dòng Ngân
Nghiêng nghiêng dòm mái gác
Không khéo lủ sao ranh này
Bắt chợt mình mơ...

Chương 17

CHÒI GÁC TÍM

(tiếp)

ÓM ĐÚNG ÓM NÀM

Chòi gác tím buồng son người đẹp ồm
Để dưới hiên đào tai tái phố đèn lên
Đám đông tụ đầu hiu của số

Chòi gác tím tóc rụng lâu đen
Ô kính nhòa rèm che
Thân trắng thiu thiu lòng giường
Tắc hơi se se the lựa mòng

Chòi gác tím cốc vô thuốc khô

Lót chân khuya lật đật
Năm canh tuần nhật đèn chong
Hiền vắng khúc ruột khổ dè khúc ruột vò
Mái đầu Tôn nhìn đêm sùng sững
Chòi gác tím Tôn nháy bố xuống đường
Vàng trán nhẵn... nhẵn quanh mười phố

Vay nợ
Chân bồng quặt phố đèn Sành
Lùng lũng tháp đồng hun
Tôn treo vọi một cầu thang ngược
Gỗ cửa... tháp đồng hun im lặng
Ánh đèn từ trong loi ngoi vàng
Màu vàng châu Á nhớ muện
Dập cửa Tôn vào. Trời! Ghế đổ
Một người đứng sững buồng đêm
Mất dỏ bay tia vàng lờ
Sao? Sét đánh? Dòn 'Xăng - tan?
" Ông trẻ!"
Tôn lay vai "Bà"! Đổ! Sầm
Sàn gác rùng rùng núi đổ
Lại đứng ngây ngây tảng đá làm lừ

Điện cháy "Bây!" Tôn gọi
Tàng đá quay đầu ngo ngoe
19 tuổi! Bệnh kỳ chưa? Ông trẻ !
Cho tôi khiêng ông lên giường
Tôn lay bên trái không chuyển
Lay bên phải tàng đá vẫn ngo ngoe
Mắt dò nhìn lơ lơ
Bốn giọt mồ hôi đầm đầm trán đá
Vàng trán nhăn nhăn chìm ruột phở
Tia mắt chớp lờ
"Chời gác tím ốm nằm!"
Tia mắt chớp lờ
"Tháp đồng hun ốm đứng!"
Tia mắt chớp lờ lờ
" Môi khô da vàng"
Tôn chột hiệu "mình ngu"
Vàng trán trút - trút đường nhăn
Nhu lá rơi ngang đường xột xoạt
Vút! Vút các đơn thuốc dĩ
Ta kê đơn mới nghiệm
"Bệnh này... hai đứa chữa cho nhau".

HAI NĂM SAU

Chòi gác tím cần người... ở rế
Một người ở tận tháp đồng hun
Én biếc dùng bay ròn
Én hồng dùng chao chát cánh
Đám đông dùng xoa tóc phố buồn
Dùng chép miệng ngã tư khuya

Đám cưới... nhà trai không xe ngựa tùy tùng
Chi thấp sao đêm làm đuốc
Lo... tím ... vàng xanh lan can lam... nền trời nhò nhạt
Buồng đào thân trắng mát - xo - lin vương
Phố phố... đèn châm thêu đêm dạ hội lửa
Một cuộc khiêu vũ hành tinh khiêu vũ quá canh ba

CHỖ NGAO

Chòi gác tím phố mặn ấp đèn sương
Hạt máu bồ côi chần đào chua ủ nóng
Ai?
Ai đặt sét tay trời?
Để sét đánh buồng the?
Sét! Sét khua chòi gác tím

Sét thia lia chân chòi
Thân trắng đôi mày dựng ngược
Tay ngà khóa xéch lâu lim
" Các anh ơi!
Mật thám như chó ngao vây nhà
Các anh đi đi!"
Một vết hôn hàn diện hai người
Bảy chòm qua máng nước
Tồn chìm theo
Mắt ... mắt ... trông nhau
Đằng đằng tia mắt rạch
Sầm! Lầu lim sạt cổng
Thân trắng xoe xoe mày ngài
Buồng huệ buồng lan... chó ngao vồ mồm sục...
Công toi rồi!
"Đi! "Tay trắng xua đầu trâu
" Đi ngay!" Bęc - giề tai lăm cụp
Tất, tất! Buổi chiều vàng ghê tởm tất lầu sương
Thân trắng búp chân khuya bằng hoàng thang gác sạt .
Lòe lòe tia chớp rạch đuôi mày con mắt vắng nhà hoang

CHỜ

Chòi gác tím bóng trắng soi
Guơng lơ nước thủy
Chờ ba năm phố mạn
Chờ ba năm đèn lầu
Thân trắng rèm che lầu ngà con nhận đào
Phố mạn, dùng rơi vàng hồ
Đèn lầu dùng khêu con bắc tím
Rèm che dùng héo ngọn mây xa
Mất phượng hãy nhìn con nhận đào
Chờ ! Hạt máu người đi xa oe oe lòng mẹ
Chờ bàn ố chân ô kính bụi
Sàn lim một nghiêng lầu buồn
Chờ! Chờ! Tích tắc như lá rơi
Rơi ngang chòi gác tím
Kỷ niệm! Kỷ niệm!
Dùng khua những nốt chân buồn
Thang gác một mái hiên khuya.

PHẦN HAI

CÀNG ĐÊM

MƯA MÁU

"Báo dê!" Số đặc biệt buổi chiều
Tù châu Âu vọng về tiếng đại bác đào huyết
Mưa máu đỏ bầy nhầy lùa đá các kinh đô
Bengrát Praha Brucxen Pari Budapét
Người đổ ! Người đổ !
Quả đất ! Mày canh gác thế nào ?
Để xổng Hitle đi?

"Báo dê!" Số đặc biệt buổi chiều
Tuyết cồng nghìn dặm cồng nước Trung Hoa
Giặc Nhật chém người thịt roi từng tỉnh
Mưa máu đỏ bầy nhầy làng mạc Á châu.
Người đổ! Người đổ!
Quả đất ! mày canh gác thế nào ?
Để xổng giặc lùn đi ?

"Báo dê!" Số đặc biệt buổi chiều
Phòng thủ Đông dương nhà nhà che cửa sổ
Phố phố vắng mù tia điện nhờ đen
Điều vô lý căm-nhông nâu cổng đồn đêm thậm thụt.
Phòng thủ Đông dương có gì?
Đeo mặt nạ đèn đêm ...

"Báo dê!" Số đặc biệt buổi chiều
Giặc Nhật bắn súng mồm ngoài biên thùý ... dòm ... tạch
Cửa sổ Tây dầm con mắt càng xanh.
T-r-rạch! tạch... Người ta bẽ mặt mâm non đi dầm phán.
Ủ ! Hãy phủ mặt giấy điều
Cho kiếm Nhật chặt đầu Tây.

"Báo dê!" Số đặc biệt buổi chiều
Phố góa ... dùng vò áo xô !
Phố mồ côi ... dùng xùi xụt lá !
Mỗi chúng ta chỉ cần một cái lắc đầu
Một cái lắc đầu thôi!
Đến quách sắt thành đồng cũng đổ !
"Báo dê!" ... số đặc biệt buổi chiều
"Báo dê!" ... số đặc biệt buổi chiều

.....

Mưa máu ! Mưa máu cổng nhà thờ
Đàn chiên xạc xào buổi lễ
Mưa máu bến tàu bùn
San sát cột thuyền đình

Mưa máu cặp tình nhân
Sơ-mi đêm chui hầm trú ẩn
Mưa máu cô đầm trần
Xi - líp ướt tăng-xê.

Mưa máu lựa bạch vườn hoa the hồng khuy cúc yếm
Mưa máu buồng tắm
Hạt máu đỏ búp nôi con.
Mưa máu phố trắng non trẻ thơ chơi rồng rắn
Mưa máu thư tình
Mù chữ nhòa trang

Mưa máu phòng trà đêm
Con mắt câu liêm lựa vắn dạ cá
Mưa máu chiếc xe gào
Hồng thập tự phố tha ma.

Mưa máu ngọn đèn thờ vong-linh sàng phố cổ
Mưa máu một người rờ
Tóc xoa phố Hàng Vôi ...

Mưa máu phố hoa hiên mảnh mảnh xanh lẹm đạn.
Mưa máu đường hoa cà
Khắc khoải vết chân rêu

Mưa máu biệt thự hoa ngâu
Cháy cô gái ngó sen
Vòi rồng không cứu hòa
Mưa máu quán rượu mào gà
Mặt cửa toạc ghè chai.

Mưa máu ! Mưa máu đêm Philíppin
Đêm Cazablanca, đêm Hán Xương
Đêm Môzambic
Mưa máu ! ... Quà đất !
Mây to gộc làm gì ?
Để giáo xia ... để guom đâm ?

TUYẾT LỘ LEM

GA ĐÊM

Đêm xuống nhà ga
Mù tia điện tía
Vài chiếc càn xe
Ế ẩm lòng đường

Một vết ẩm sần mề
"Nước ế đê !" Tuyết Lộ Lem đi
Mũi hếch nghịch ngợm
Một đoàn lính Nhật khuôn đồ
Khuôn của giết người mà vui?
Bọn quý !

Ga vắng "Nước ế đê !"
"Nước hạ giá !"
Gót chân nhon nhót búp đường tàu
Chân sếu trắng ... đêm ga.
Hàng đèn sương ... bụi lửa ...
Mũi hếch nghiêng đường sao run ... cây lữ khua động lá.
"Nước đê " thăm thăm
Tiếng rao như cố tích rao về
Rao giữa đêm trường sương khắc khoải

HÒM DẠN

Hòm dạn ! Hòm dạn !
Hòm dạn ùn đường
Hòm dạn ùn ga

Hòm dạn ! Hòm dạn
Bọn quý ắm lên tàu
Vui như bế trẻ.

Hòm dạn ! Hòm dạn !
Quý rống quý gầm ...
Cánh nào bay một hòm?
Quý gầm quý rống ...
Hòm dạn hòm dạn !
Tuyết Lọ Lem đi ắm sành mẽ
Sân ga hòm dạn đổ
Rầm ! ... Rầm ! ...

HẦM TỐI

Lọ Lem ! Nhanh !

Hai bóng ... hầm tăng-xê

Trời đêm một vạt

"Sợ không ?"

Tay trai đặt ngực nụ nhài

Tuyết Lọ Lem rùng mình

Ấm sành đồ ...

Không phải sợ !... Trống ngực đập từ sâu

Bàn tay dầu vô tâm áp lửa

Tỳ ố ban đầu chúm ngực băng khuôn

14 tuổi

"Anh bé!"

"Thôi ! đi đi !" Đường hầm xô xóc đạn

Mũi hầm mũi mũi khế ...

Đất, da luôn ...

Trời sáng sân ga màu lụa bạch

Ấm sành một vệt mè bình minh

Tàu đến "Nước dê !" ấm sành xanh cổ sút

Tiếng rao u ơ như cổ tích rao về

Rom róm sương mai quang bờ xuôi ngược

Chân trắng cao quều

"Nước không hạ giá dê !"

Tàu nâu bộn bề kiếm Nhật

Tuyết Lọ Lem đi mũi hếch mắt mun

Một cô Tấm cũng quần manh hồ thịt

Cũng ngó nghèo lắm tấm bẹ chân non

Mà đôi mắt ... nổi lênh đênh lòng xóm khổ

Đôi mắt ! ... Đôi mắt hồng bênh tàu xe hỗn độn .

Đôi mắt nổi nênh

Than bụi nhà ga

Đôi mắt con cò cong chom ohóp thơ ngây

Đôi mắt sáng lên lời cam kết lạ :

"Chúng tôi sẽ... thơ ngây

Cho hết thuở làm người"

"Chúng tôi sẽ siêng năng nhìn thẳng mãi"

Chân sếu trắng đôi mắt trôi trôi

Sân ga màu lụa bạch

Ấm sành một vệt mẹ bình minh.

NGƯỜI ÁO TÍM

CON THÚ HAI CHÂN

Ta đến nhà Ba - toa (1) thế giới
Thì xung danh đồ tể Hít - Le đây
"Tất cả hoàn cầu của người Đức. Tất cả"
Chỉ vì một chiều... sự lo lắng của châu Âu
Ta xống đến nhà Ba - toa thế giới!
"Đã có ta suy nghĩ hộ các người!"
Thủ bộ không quân!
Mệnh lệnh!

"Các người sẽ đi xéo nát các thành quách
Tất Bách! Tất Be tô! Tất mọi thứ nhạc!
Chỉ để găm gù họng sắt nhạc canông
Ta muốn nghe các dân tộc rống lên như con bò bị
búa nện
Các người phải luôn tay chọc tiết các kinh thành."

"Các người sẽ đi dạy dỗ các dân tộc
Người Áo! Đừng nhận mình có thành Viên
Người Lỗ! Hãy quên Bucarét
Hồi năm đại châu! Hồi tiếng nói dầu lòng
Phải bập bẹ Fuhrer !"

---

(1) Từ chữ "abattoir", tiếng Pháp nghĩa là lò sát sinh

"Các người sẽ di mang nhân đạo quả đấm
thập ngoặc.

Ta thương... ta thương quả đất gầy gò.

Sao phải gánh quá nhiều ảnh tượng?

Quả đất đã có ta cần gì tượng " Người tư tưởng"?

Còn cái cô Vệ Nữ lỏa lồ

Lỏa lồ bằng đá ích gì đâu?

Bò! Bò!

Ở đâu cũng chỉ cần một thứ ảnh: ảnh ta thôi!

Một thứ tượng: tượng ta là đủ!"

NGƯỜI HIỆP SĨ ÁO TÍM

Đâu phố Bờ câu đàn xưa mè phím?

Đâu ngõ Anh đào bom ngà rạ niềm vui!

Ai? Ai?

Xe cộp vồ phố chôn nhau

Ai người cứu rỗi?

Quả đất tránh thuyền

Ai gói sóng cho yên?

Dimitrôp Tenman La Paxiônara Nguyễn Ái Quốc
Người áo tím!

Hãy bẻ khóa phở tù!

Vỗ thức các kinh đô!

Người áo tím! Hãy lấy vai gông mà xô vạc lửa!

Hãy động tiếng cồng

Cho vạn đám đông đi...

Người áo tím... khói hun xích chân lò lửa Đức

Người áo tím! Hãy phá phở xiềng

Hãy trườn mình tung phở củi!

Chân xích hãy xoang xoảng tuần hành

Dập phở Bá linh nghiêng!

Người áo tím đổ bộ đêm Hồng Kông

Muội phở chó săn châu đầu sục sạo!

Ầm ầm quần chúng cựa mình

Dạn răng rắc phở truyền đơn.

Người áo tím vai áo bạc bến tàu

Chiều Maexây đường bùn mưa huyết dụ

Rầm rập người áo tím đi đầu

Hải cảng tổng dinh công.

Người áo tím nhô đầu ngã tu đêm Aten
Còi khua khóa phổ
Loảng xoảng tóc cứng dựng ngược đầu
Súng du kích nổ đê lao.

Người áo tím rẽ đạn mặt trận miền Đông
Tay lấm bết vết thương
Hầm bùn xoắn ruột
Tất cả! Hồi những binh đoàn bị dối lừa
Mau! Vút súng về quê.

Người áo tím ngã cống thành Vonido.
Giá treo đen chòi canh đoàn quân rạch mặt
Vonido ơi! Đanúyp hồi!
Là đâu phố mẹ?
Đâu phố tình đầu?
Ta đã sống đã thương yêu?

Người áo tím nhập thành Xôphia
Áo hở phong phanh bốn trùng vây giặc
Đằng đẳng lửa đốt đỏ trăm ngày

Phố bãi chợ! Phố hò reo!

Tự châu á Mao Trạch Đông đánh thức

nước Trung Hoa.

Nghìn dặm tuyết phơi

Bát lộ quân chân bùn rổ dạn

Mưa máu đường Mạc Tư Khoa

Hồng quân xách ngọn súng đồng

Đùm bọc trái đất bờ cõi...

Dùng để đoàn quân áo đen đốt tranh ghè tượng!

Người áo tím! Dùng để lưỡi kiếm phủ phàng

Chém ngổ phù dung!

Ngực nữ ngực nam! Ngực là chiến lũy

Hãy làm một che đồ phố thề

Dù mái phố đã hoen rêu.

MƯỜI BẢY TUỔI

Tôi càng lớn tôi càng sai đẹn
Đầu ô càng tía ánh đèn khuya
Tôi càng đứng bơ vơ đầu Cổng tỉnh
Tôi lang thang trong các tối xô bồ
Lồng lộn dưới vòm sao nhón nhác
Đêm... tôi bò về từ vực thẳm đường ga
Tôi đóng cọc trên hè ngã Bảy
Bóng đổ... một cái đầu to lăn lóc quảng trường.
Xù xụ giữa mênh mông nhiều gió thổi
Bóng hời! Đầu ơi!
Tôi một tên nô lệ vàng
Tôi lớn ở một đầu ô tím...
Tôi vẫn rong chơi bên mấy cột đèn mù
Vồ! Vồ châu Á! Vồ châu Âu!
Vồ tuổi ấu thơ! Vồ tất cả!
Tôi biết hợp về đâu? Tan tác hết!
Để bây giờ tôi phải kháng cự với mông mênh.
Tôi phải đứng lù lì ba ngà gió
Đêm... hai tay màu xám đỏ không trung
10 giờ! 11! Đêm sắp xuống
Đêm nay cũng bốn tấn giống đêm qua
Giống đêm trước! Chỉ chênh nhau vài lạng...
Sập! Sập! Tôi cuộn thùng từ cổ tới hai tay
Hất mạnh! Đêm rơi sầm phố lạnh,

.....

Tôi bò về qua bốn phố tha ma
Nhà ba cổng tôi lắc chuông vào cổng nhỏ
Ngổ cháy cầu chì
Hành lang tai nạn điện
Tôi loạng choạng về buồng qua một cái sân thơm
Một tảng đá tôi ngồi
Bốn mặt tường vàng - bốn mặt
Đồng hồ 12 giờ sắp rưỡi
Làm gì? Thỉnh linh mở tập Bôđôle
Chữ nhảy như trong nhà điên - vút sách!
Mọi thượng đế thơ đều vô vị lúc này.
Cái sợ còn chứa gì? Sợ gỗ mà thôi!
Nguệch một nét chì công- tê đen sa mạc tờ giấy
Bỗng hiện trong tôi một tốp lũ hành
Tôi vẽ một cái gì như ốc đảo về đêm
Một nét đậm: một người Ả Rập?
Có lẽ tôi chẳng?
Vục dầu xuống vục dầu trên cát bỏng
Tôi bú vì sao run đầm nước bỗng bênh
Bú mãi tới khi đầm nước cạn
Nhưng có gì giải khát nổi tôi không?
Vút bút! Sầm sầm đứng dậy
Tôi lại rơi trên ghế ngoẹo đầu...
Tích tắc... Đồng hồ dấm tôi những dấm tích tắc lời tim.

Tôi vòng lên lộn xuống trong buồng
Có chuyện gì đã xảy ra đây?

17 tuổi!

Đèn điện giữa nhà mưa tuyết trắng
Tôi một mình trên một cõi toàn băng
1 giờ... từ xa tiếng thét một đoàn tàu
Thét như bị mệnh mông chọc tiết.

Tôi chồm lên trong ngực thất căn buồng
Một cái đầu trên tường... tôi vội quay đi
Lộn lại vẫn cái đầu kinh khủng
Một cái bờ có tai

Lúc này mây rơi không ai nhặt quảng trường.

Bây giờ muốn gì tôi? Đầu hời?

Đầu ơi! Có gì an ủi được hơn thơ?

Có mộng tưởng? Cho tôi một ngum?

"Thôi anh ôm rồi! Ôm thật! Ôm to!"

"Đêm nào cũng lên cơn rồ dại!"

Bóng ơi! Tôi rồ dại thực ư?

Tôi mà ôm? Không, mạch đều như ngựa chạy.

Tôi cũng chẳng rồ hơn mọi nhà thông thái thời nay!

Với sức tôi... tôi có thể sống gấp mười người

Tôi có thể... nhưng thôi! Cần kíp nhất!

Hãy chi cho tôi chỗ nào

Tôi đổ bớt được tôi đi.

Hai tiếng boong boong đồng hồ sốt ruột

Nện hai vồ đúng chòm đầu tôi

Tôi gục giữa đêm đen gà chưa gáy...

VÔ HỢP ĐỒNG

Bóng hời! Canh tàn rồi ư?
Đừng tui thân bóng nhé?
Tôi chưa kịp đa mang bóng đã phải đèo bông
Tích tắc ... sao để đồng hồ của xè vụn ta ra?
Tốt nhất hãy cắn vào im lặng!
Bóng ơi! Ngoài mày tôi chẳng có ai yêu
Tôi có tôi làm gì? Tôi võ
Trên đời tôi chưa đánh võ gì cả
Tất cả đã đồng lòng đánh võ tôi đi
Tôi chẳng được một chút vui trọn vẹn
Tôi chẳng còn một nỗi nhớ để mà phai

Võ! Võ tuổi 14... võ tuổi 15!
Tôi chỉ còn tôi - vài mảnh vụn
Tôi chưa kịp lừa người
Tất cả đã lừa tôi!...
Tôi hỏi: mộng bạch.
Người ta đưa thông lọng
Tôi hỏi: đầm son... Cung điện trắng...
Áo hồng phơi phố ngọc...

Mua muối bến tàu chiều... đầu thì sị tím...

...diện dòng Ngân

Không có! Người ta bán:

Bụt đất nung... toàn quyền ... sông bạc hủi lờ...

Gái thâm mông... chuông phố thẳm cầu hồn...

Tôi hỏi dòng sông xanh

Người ta bán nước cống

Tôi hỏi rượu nồng - người ta rót đắng cay

Ồi thôi!... Tôi đã bị bắt cóc một thế giới bán thiu

Ồi thôi!... Tôi sẽ phá củi địa cầu

Vĩnh biệt tất cả tôi đi.

BÓNG

Nếu quả thực anh không lường đảo

Hãy trứ dù đau thương

Cho mãi hạn làm người!

Không phải chủ nhà băng sao tôi vỡ nợ?
Người ta tịch ký tôi ngay từ thuở lọt lòng
Rồ dại tôi ký tờ hợp đồng mười bảy khoản toàn yêu
Người ta chỉ cho tôi - thất vọng
Tôi ký - cứu khô quân
Xe tư mã chạy xanh đường trời
Chiến tranh đình lại cả
Dạ hội đầm hồ... thuyền nữ duợt thuyền nam..
Tôi được - kiếm máu Phù tang
Chiều vàng bì bì... xe tăng gặm phố dò hồn
Mưa bể chớp nguồn... bom ngút sục dùi công
Tôi ký - thung lũng hồng
Quán rượu xanh không mất tiền...
Trai gái no say đường liễu rù...
Tôi được - dầu lâu ao máu
Ánh đèn bày nhày phố gái mãi dâm
Bia! Bia hết! Đêm Vonido
Đêm Danuýp... Đêm Trường thành...
Bia. Bia!
Ồi thôi! Tôi sẽ phá cũi địa cầu
Vĩnh biệt tất cả - Tôi đi

BÔNG

(tiếp)

Nếu quả thực anh không lường dào
Hãy trừ đủ đau thương
Cho mãi hận lâm người!

Tôi trả giá rượu bờ đào
Người ta đưa thuốc độc
Tôi đã uống từng chum từng chén từng vò
Nhưng man rợ ... tà dâm... thù hằn ... lăm le... đòi trụy...
Châu Á hỡi! Tôi đi đây!
Tôi không cần ai cả!
Tôi sẽ trở về cũng hồn hậu giống khi đi
Dù con mắt trắng dã
Dù da thịt đồng hun
Dù sấm sét đen thui còng kèn túi lụa
Hung dữ! Tôi vẫn không cần ai cả
Ồi thôi! Tôi chỉ phá cái địa cầu
Vĩnh biệt tất cả - Tôi đi.

NGƯỜI THỢ ĐÁ

ĐÁ ĐÈ

Mặt trời tím tím thò
Sân màu đồng hun
Đá Ô lỏi đá Vân hoàn
Đá nằm đá ngồi gối chân người thợ trạm.

Lát chất nơi lừa đục mấy
Nơi trích đục đỉnh
Đục đi như thuyền
Luồng luồng sóng thạch.

Nơi mắt thờ thần
Nơi tay sệt soạt
Nơi mạch thờ bồi hồi
Đục! Buông! Hất ! Ngoáy !
Tròn! Gọt! Hà hơi!
Đá cựa cựa đá gần... gần nổi xăn xặt
Đá nhu bà dè dè ời ời
Lật xặt nét xóc vác bằng voi đàn lừa gổ núi

Nét lành như Di lạc trẻ cù ki
Nét ngoe ngoáy tự đuôi bò chẵn núi mỡ
Đá dè ...

Mặt trời tím tím thò
Sân màu đồng hun
Táng đá vĩa bờ hơi nứt lên một sinh vật
Sương chiều nhò nhạt
Một chàng chó đá u ơ.

MỘT LINH HỒN ĐÁ CỔNG ĐÌNH

Yếm bạch cô thôn Đông đi chợ Tía
Yếm đào cô xóm Bắc tắm ao sen
Cổng đình - mắt đón chìm mắt đưa
Khăn dụ người đi... ngu ngo chàng chó đá.

Bà cụ hàng rau tỉnh mơ qua
Chó đá ngoe ngoáy
Bà cụ hàng rau nhọ chiều về
Chó đá vấy đuôi.
Sương sớm trắng sương chiều lam
Cổng đình sương sa bờ phờ ngổ trúc ..
Hỡi ôi! Tro tro linh hồn đá tạc.
Chó thờ thần! Chó thờ thần nhìn sương
Mà hóa đá hai lần.

.....

NGƯỜI THỌ ĐÁ

Tôi - trai của rừng! Năm đời thọ đá
Nhá nhem sớm vác búa đẩy xe
Theo cha vào rừng
Phạt những con đường chưa nát cỏ

Trèo qua ngọn núi xám... trèo tới ngọn núi đỏ
Trèo tới ngọn núi loai thoải to hồng
Cha đặt búa... vỗ vào đầu núi ba vỗ!
Vỗ vào hông núi bảy vỗ!
Sương thả dùn dùn...
Mắt cha sáng như cả làng nhìn họ
"Vai núi này có cầu lão!"
"Bụng núi này có tang giống!"...

Một ngọn beng từ đời tổ
Beng không bền vì mũi luyện
Bền vì người dùng
Tả Ao núi! Cha điểm beng chìm chìm huyết đá.
Núi gân tay xấn chẻ từng vàng.

Con sông làng mập xanh đôi chân cầu mập
Mây chảy dưới chân cầu
Bao đám cuối sang sông
Núi lên về làng... làm từ con lân từ cối giã...
Núi bẻ chân cột lát làng xanh.

Một chiều mưa nhè nhẹ tuổi 15
Thò thần xin cha làm thợ
"Nghề tốt... bán mà không buồn...
Đầu mày còn chứa buồn
Chưa cho cầm đục!"

Vác búa cha vào kinh
Nón rách vua vôi... ba năm trở về vẫn hai tay búa
Khuy đứt áo sang vai... Cha ơi!
Sớm trước trở cung vua
Chiều sau tạc chó đá
Lòng tằm máu tủa cũng như nhau
Xẻ núi cửa rừng...
Vai kéo con lăn vai lừa xe gỗ!
20! Ngo ngắn làm trâu cho làng một buổi
Ngắn ngo làm ngựa cho xóm một ngày
"Mày đã biết cho mày!
Nghe tiếng người kêu - và còm mày ghen
Bằng khuôn cầm đục được rồi!"

5 năm cầm vôi
Vôi tận lòng sâu đá lạnh!
Nghe này! Búa khóa đường vân!
Nghe này! Đục tròn mũi đá!

Đá giã giũa! Hiện!
Đá bối hồi bồi hồi nóng như người ủ
"Nóng quá! Xém bỏng! Dạ chua trong!
Trước khi đem cho - mảy phải rửa mảy!"
Đồ dẫn! Thở rốc! Sát muối ruột
Vút mình? Vút hau háu? Vút khen chê?
Vút tinh thô? Vút mẩu mực?
Vút!

Năm tháng lỏ sân nhà mùa đào mùa nhãn
Đứng! Đù dò làm trâu
Đi! Ồc ếch làm bò
Làm ngựa thồ! Làm kiến tha! Làm voi thồ!
Làm xe lăn lút cút rừng chiều
Làm đường làng trâu giẫm bò đi

15 năm cầm vôi
Vôi tận lòng sâu đá lạnh...
Cha xích đến đầu làng
Giật mình nhìn tang giếng dò!
Đá éo lá riềm to hồng hoàng hôn ngâm chìm chìm
nước thạch
Đá sắc - mắt trăm cô thôn Đông

Đá mài dao cau mài cày mài mã tấu
Đá nhỏ to cùng chiêu thu sương úa dần mục đồng
Búi tre ngà cò thôn nữ hoa lý
Con ta? Nghề sạch thế này ư?
Trời đất thêm con làm phó cả.

Tôi thợ đá của rừng
Gió thổi quanh năm vòm trời đa bát
Nhếch nhác gió tha người đi
Nhu mẹ mèo tha con bêu sều cổng tỉnh
Gió rét mặc mảy!
Mặc mảy mua quây dầu bạc !
Làm làm đầy sân đá đau đá khó!
Đá đợi kỳ sinh đá đẻ đời đời...

PHỐ NÚT

CHẠY

Chạy loạn!... Mò bát một ngày
te te thành quách chạy!

Cổng tỉnh bu lên ngồng ngọc càng xe
Xe gỗ tía xe lòng cong lồ lồ đêm...
Xe quạt che lược mồi ố rượu
Xe giải là thơm
Xe tóc nhọt xố mũi ngà

Chạy loạn... Tơ mơ đất mặt trời lên...
Phố rỗng sương che hoa lay bờ đậu xích...
Vắng. Vắng để tháp nút ngõ nhà thờ
Nhìn miếu nút phố hai cô...

VẮNG

Phố nhà mờ thông sang phố nhà mờ
Ai lên phố hàng Kênh?
Đừng bước trông trên đôi hè phố đóng
Ai về ngõ chi ?
Đừng uống công tìm ngõ cũ cổng cài thêm.
Ai đứng bến dò Quan hò dò trưa bến vắng?
- Đừng hò! Đừng hò!
Không biết lệnh cấm dò?
Còn rít cổ gọi sang sông?

TRƯỜNG CON GÁI

Khách qua đường dừng nhìn dậu tím!
Ngực búp, đùi to lung mía đường chèo
Gió thơm đưa tà lụa
Đâu? Đâu? Vẩn đó hàng bàng tán xanh quả đỏ ...
Một lũ qui vàng hái quả leo cây.

NÚT

Phố nút trua hè nung phố nút
Phố nút tường sành
Phố nút bệ đồng thau.
- Phố nút toác đôi dậu tường vi bung khóa sắt.
Phố nút ngoằn ngoèo mái phố cong vênh
Phố nút!
Phố nút mè then lim! Phố nút quần song sắt
Phố nút!
Ai? Ai gõ hộ một vồ
Cho phố nút võ đoang đoang?

QUÝ VÀNG

Quý chiếm thành trì hùi lờ
Chiếm dấy nhà quan chiếm trại Cổng đồn
Quý chiếm đêm mưa lâm xâm
Quý chiếm ngày lành tháng Bụt
Quý chạy vàng đường quý bóc chuối quý ăn na.
Quý gãi ghê...
Quý cưỡi ngựa gộc Cao ly quý chẵn ngựa mơ Mông Cổ
Quý bắt cò gà quý ngậm quý chơi
Quý xích súng phòng không quý ngồi bắt rắn
Quý bện người rơm quý chém hầy hầy
Quý vật gái dốc đê yếm the trần lột ngược
Quý cưa cây! xẻ gỗ! băm cành !
Quý ném cô gái máy tơ treo vòm cây gạo
Quý chôn bà hàng sáo già bụng ngựa mặt cưa
Quý vầy phở miếu Bà Danh cây si thâm bù tóc.
Quý vầy sang phố bà xò
Mủ diện chày đường đêm.

.....

Một đám đông nhỏ lên một người áo tím
Trán thợ vai bành voi
Một ngọn tháp đầu tường người bốn mặt...
Chiều nhu tiếng cồng đánh đồ phố
Nắng nứt bể đầu luồng hưởng đường nhân

Người áo tím đứng trên lưng một thùng rượu
Trên lưng một phố vàng bò
Nắng đỏ đốt toàn thân đốt nhu vạc lửa
Mất sâu chao đào mứt - tỉnh chiều

Người áo tím kể
Đêm mưa lâm thâm cửa ô
Mẹ Coong dất đàn con hủi lò
Ngày xám lốc nhốc từ đầu qua cuối năm
Suu... thuế ... Tết ... đuổi theo người...

Người áo tím kể
Ai làm mối xông phố nghèo ?
Gió đánh đám đông lòng đường tan nát lá...
Cánh cò dút ruột hom sông!
Lót bước con lênh đênh ao rêu dùn bùng...

Ai?

Mua chéch phố ngang

Ngõ chợ còn hen xù xụ

Lính nón dẫu thè bài đen về làng

Người đi tàu chìm nghìn cuộc chiến tranh xa

"Đà đào bọn phát-xít!"

Một tiếng thét dăm đông cựa mình nút bung cũi phố.

Một tiếng thét! Tránh đường

Người áo tím trên kia nắng đốt toàn thân

Đốt nhu vạc lửa

Mất sâu chao đảo mít-tinh chiều

Ai làm?

Xe tăng màu trạch lò chùi chùi lòng đường

Ai làm đạn đồng khoan xố ruột?

Bom rơi thùng lỗ vòm dầu?

Ai?

"Đà đào bọn phát-xít !

Đánh Pháp! Đuổi Nhật!"

Ngã ba chú phu- lít chùi dùi cui chuồn

Dám đông cuộn mình

Cuộc tuần hành loi thoi bể dấm

Rầm rầm hai phố xích tránh đường

Vung dấm nhọ dấm đông hô...

MẶC NIỆM

7 giờ tối một đồng chí ngã
Ngã trong chiều nhọ xà lim
Người qua phố! Chỗ ngếch mắt nhìn tường chai
Lính canh vừa chỗ súng
Xa lắc hai cánh phố chụm đầu
Đèn tím tím chùm sim...

Đồng chí ngã vai gầy rũ xuống
Không cần biết chiếc xe bò nào chở xác mình đi.
Nhưng con mắt đã đục tro lòng nhân
Vẫn trợn ngược nhìn sau lưng
Thành quách cũ đèn chìm

Đồng chí ngã - để lại vắn chân trời héo
Tro bay vàng hồ mặt trời hủi
Người đi tha ma tháng ngày
Xó địa cầu buồn vắng một bàn tay

Để lại con thơ vợ yếu mang bông
Búi tre trụi tổ chim làm muộn
Gió vàng dung đưa trứng võ dò lòng đường
Để lại đàn nhạn di dân đàn sếu khổ
Để lại phố cũ mưa thui
Nheo nhóc ngõ - đồng bào...
Đồng chí ngã
Ai chỉ cho ta góc làng nào
Mẹ ôm gốc sung già chờ con sao lay hồ nước cạn?
Ai chỉ cho ta phố nào
Đồng chí rải truyền đơn?
Bến tàu bùn nào đồng chí ngủ?
Thành đêm - cô thôn nữ nào chờ thuyền mưa...
Đưa đồng chí qua con sông lú?
Bà cụ từ tám nào
Tiễn đồng chí một mo cơm?
Ai chỉ cho ta gậm cầu nào
Đồng chí vỗ về cơn lốc khổ...
Thôn nào đuốc cháy mít-tinh đêm
Đâu? Hàng chấn song đen phố tù
Đám đông bè gãy?
Đâu? Cổng đá học thành thù
Đồng chí húc đổ xiêu?

Ai chỉ cho ta góc đường nào
Dồn thù quật ngã đồng chí?
Xà lim nào phổi rập?
Xà lim nào kìm nạy bét hàm răng
Không nạy nổi một lời khai bắn thiêu

Dồng chí ngã - một người lương thiện ngã
Để dưới chân thành côi cút đám đông đi
Thương ơi! Có gì thay nổi chỗ một người ngã?
Ai? Ai bù cho ta một người
Một lỗ trống không trung?

Dồng chí nhé! Ngủ yên
Sao khuya hãy cất phiên nhau long lạnh
Long lạnh cho thấu sáng!
Tinh tú lạnh quanh trời!
Hãy kết lại một vòng sao?

BOM

Thành quách rống lên như con lợn chọc tiết
Bom phá gác đồng bom đốt lầu lim
Gác cháy phố đổ
Bom phạt ngang sườn
"Ồi! Con ơi!". Sầm! Lửa lên từng cột
"Con ơi!" Tóc lấm xỏ tăng-xê
Thét rú chạy ngang đường người mẹ điên dại
Không! Một bàn tay cộm trại ghìm lại
Người áo tím đập hăm
Vai áo rách chồm lên!

Rồng lửa quấy phố ngồng ngồng
Người áo tím trườn mình băng qua phố cháy
Lửa ngoạm đầu lửa liếm cổ
Sầm! Tầng thượng đổ
Luôi lửa bò vàng khè lan can
Thè lè xanh cửa sổ

"Ồi con!" Chiếc nôi ~~cháy~~ bay via hè
Xà cột lưa the nhà theo nhà đổ
Xa kia... ngã tu khối đen
Người áo tím lão đảo xông ra từng hàng cột lưa
Dầu máu chớp đôi mày...
Chớp thia lia phố máu
Hai tay máu đỏ ngòm ôm bó tã:
Một hài nhi!

.....

Dùng để mái gác đồ xiêu
Ngon đèn treo chết rú!
Dùng để phố đào hao hụt gái trai di!
Ngõ hạnh! Dùng dụng cảnh phan!
Đàn sếu di dân dùng bay lao xào Cổng tỉnh!
Đám đông! Dùng ngựa mặt gào trời!
Thà dươn duôn cổ tộp đèn thu...

Chương 28

NGƯỜI MẸ

Chiều xuống thoa son má tái

Mặt hoa nghe ghé cửa thành đêm

Đi! Qua phố cóc- xê non gặp ông ngậm tẩu

Không dất! 10 giờ...

Vào ngõ không đèn gặp chiếc cang xe

Ế!Đi! Khuya... sáo huyết ngõ nhà thờ

Vào! Mú Môt-xăng bo to, nắn... xoa... chề già!...

Đi! Đi... môi thâm cắn chi

Đi! Đùi nghe quần nhàu

Đi! Gió thổi quảng trường mưa

Đường vàng hiu hiu sọc lá

Đi! Con mắt bỗng nhìn phải vòm đêm

Gặp vì sao trắng quê xa.

BỘ ÁO KHI ĐI

16 năm xưa cô gái bán từ quê ra

Thất lung mờ gà

Yếm nhỏ lụa sồi làng Bạch

Chiều đầu chân bé phố u ơ

16 năm xưa

Gian bề hóng nhọ thân đen

Rơm ổ lông bông cuộn tròn sen búp trắng

Tòa cao lên xuống

Nón ngực then thò mắt sói quan tham

16 năm xưa... bè khóa: tay hùm!

Róm nhụy thân non đêm đầu lụa cầu

Ầm ầm sấm dữ nổ tam bành

Khăn gói ngổ bơ vơ...

Ôi phố gió! Ôi đường sương!

Mẹ dầu húng hoa đầm đầm cuống nhụy

Ai về nhấn nhủ mẹ cha ơi!

Đời con trẻ cũng coi bằng bạc béo

16 năm xưa đêm dòng sông Cái
Hãy vận cho thân ngà bộ áo khi đi
Lung thất mỗ gà vú che lụa đậu
Trời thả rất nhiều sao chìm nghim đầu phà
Mất bỗng chợt nhìn vì sao trắng quê xa
Lạy mẹ! Nước le the ngấn cổ
Giải lụa tím dòng sông ơi!
Hãy thân thất cổ ngà...

THÔI LỰA THÔI TỎ

Hót cho hết... đã là chim bạc mệnh
Nửa đời dâu để trốn lời ca?
Mè cá! mè tôm! mè chài! Mè tóc ướt!
Ông lão từ tâm thang thuốc lụa sồi

Sao trắng vẫn trắng quê xa
Cột đồng hồ... rụng rồi... gấp "mẹ"
Mẹ dầu con mất khoằm dao găm...
Thôi! Đừng tay đuổi đừng tay co
Thôi lựa thôi tỏ thôi đã lắm
Con xin nhơ nhớp hẳn từ đây.

BĂNG HUYẾT

Cố tình một người băng huyết
Một em gái nhỏ vào đời
Chậu máu mảnh chai ghè
Bà mẹ lèm nhèm đêm mưa giường dột

CON BÓNG HOANG

Bồng bóng bang bang
Con hồi con hồi
Mẹ hoang con hủy
Mẹ bông mẹ thương

Bồng bóng bang bang
Con bóng vàng bóng bạc
Bóng đi làm của
Bóng lên làm người
Bóng chẳng làm trai
Khổ con khổ một
Bóng sinh của nữ
Khổ con khổ mười

Bồng bóng bang bang
Làng xa sao trắng
Dầm son cột đình
Bống vầy bèo bống đớp bọt
Bống dùng di xa
Bống dùng bỏ mẹ
Bống bông thương mẹ
Bồng bông mẹ thương.

HAI TAY NGƯỜI MẸ ẤY

Bồng bóng bang bang
Một tay vỗ con
Một tay bông khách
Ba đời khách hỏi
Bảy đời con ơi.
Thằng ngóng thằng lùn thằng xương thằng mập
Con ơi đừng đòi ú mẹ

Trời! Xin hoãn tiếng bác vách đông
Tiếng chì bên vách Bắc
Bác chì tôi tôi chịu
Để mai rồi hãy bác chì
Trời hỡi đất ơi
Một thân xẻ mấy
Khách hỡi con ơi!

DÂU SAO TRẮNG QUÊ XƯA?

Dã rách yếm rồi làng Bạch
Thất lưng mỗ gà xé tả đùm con.
Bộ áo khi đi không còn mảnh vụn
Dâu? Sao trắng quê xưa?
Dâu? Đêm hội chèo mắt nam chìm mắt nữ
Dâu? Đom đóm đêm hè nhu nhú ngực đầm sen
Dâu, dâu? Sao đã oái oăm cho tôi đôi ngày thơ ấu ấy?
Sao đã cho tôi trong trắng làm gì?
Để trong trắng lại qua đi?

XÓM NGHÈO

Tháng giêng con sài
Tháng hai con dẹn
Xóm nghèo lên nọc sời
Xóm nghèo mọc răng.

Gió quét ngõ mùa đông
Xóm nghèo ho xù xụ
Nắng đốt phố vàng đường
Thần tà bắt người đi.

Mẹ khóc mẹ ôm con
Xóm nghèo tro bay vàng mã dốt
Mẹ vào đền! Mẹ ra đại!
Sùng sục xóm nghèo bắt tà
Ru rú xóm nghèo kêu.

ĐỨA CON ẤY LÀ TUYẾT LỘ LEM

Vốn liếng mẹ gầy con muôn muốt đàn bầu
Vàng ơng đàn gà chiều chiều chính chích ngó
Gái nghèo - đời tủi lắm con ơi!
Lên ba con bơi phàm xanh
Con ngồi đầu hè
Lên bày canh me canh ổi
Con còn vết sẹo mang tai
Muội một con đi nghe làng xui
Con về chửi mẹ...
Mẹ mếu máo đầu hè
Mẹ khóc dúi sau sân
Con hãy lớn lên con! Con bóng bạc bóng vàng!
Cho duyên may hạt mưa trong sa lòng giếng sạch.
Bấy giờ con không hắt hủi mẹ
Mẹ cũng tìm đường mẹ đi

KHI NÀO NGƯỜI MẸ CẦM ĐAO

Một mép ria tôm riu một mép ria cá chép

Khách ngồi

- Con gái lên mấy?

-15

- Khà ! Khà! Cua này...

Cười như muỗi mũi đình ba

Dâm xiên lòng mẹ

- Khà? Cho lão dấm non?

"Câm!" Mất long tia chớp xé

- Lại chà ngựa ghề? Rau nào sâu ấy?

"Câm!" Chối xể sạt đầu

Bay rế bay nời dất

Khách tuột khăn cúp càng ô râu chạy

Cổng tỉnh - dao dựa dưới tròng tránh

Dám dòng vô tư dừng cười nheo sống mũi

Hãy cú để người mẹ vác dao

Dù tay héo vẹo chân run .

.....

"Nước dê!"

Tuyết Lọ Lem đi ẩm sành mè

Đôi mắt long lanh ngo nguây đèn chiều

Phố lang chạ người đông

Mẹ nín đi! Mẹ đừng khóc nữa!

Mẹ nhìn con gái mẹ rai truyền đơn

Mẹ à! Mẹ chẳng thể độc thân

Vác dao đánh đuổi só kiếp tàn bạo

Thà mẹ hãy nhìn con gái mẹ rai truyền đơn

Bay! Bay cho bổng! Cho cao!

Thân trắng búp vươn tay dòng dòng giấy trắng

Trắng! Trắng! Thành quách cổ mây chì

Đường lòng ngổng trắng phợ trông trên

"Nước dê!"

Tuyết Lọ Lem đi ẩm sành mè

Đôi mắt long lanh ngo nguây đèn chiều

ĐƯỜNG CÙNG

Tôi vẫn thế! Vết nhão bố dọc trán
Chìm một đêm dâm ướt mượt môi đèn
Khô nỏ một chiều vàng cong lả đổ con tim
Tôi lên con! Mây bỏ phố Hàng Song
Nơi đây tôi để một vết chân buồn chưa đông vấy
Tôi chạy thẳng tới bến tàu
Đôi mắt cộc vào đêm
Tôi có gì đau?
Đau có vì gì?
Ai bảo tôi cách nào tôi thoát khỏi chốn sông tôi?
Tôi bị tiếng cơ - leng - keng phố sớm
Tiếng cơ - lao - xao xào xạc đường chiều
Tôi bị tim đánh như chuông nhà thờ
Độ hồn dần sếu di cư
Ngang trời kêu xổ xuống
Tôi bị giọt mưa đêm lách chách thềm tim
Đồng hồ cổ kê cả cửa tích tắc
Gió thổi tù và ruột phố tàn thu...

Tôi bị đạn thùng dùi tuông Ba lê
Đoàn nhạc sĩ già dèm chiến tranh
Phùm phum tiem đàng - xinh kinh thành đá cổ.
Một sư đoàn nhẹ rặng cần một viện bảo tàng.
Máu chảy họa Rằm - trăng

Tôi bị điều thuốc cháy xèo môi
Huyết đêm chôn một người... hờ con mắt
Một ngọn đèn mờ cháy mù phố về khuya

Tôi bị đám nữ tù áo xanh
Trưa hè vườn hoa vạch quần bắt rận
Đèn tắt... một nhà tù kín trong đêm
Bóng tán mấn tàn mần
Bỏ đồ trang kinh ngồi cạy vảy
Một nỗi buồn xưa chưa mím miệng bên lòng

Tôi bị di biếm
Thuyền đậu Giang châu nghe ghé mặt chàm
Sông khuya chuông chùa xổ ruột
Dòng rồi! Tu mã áo tím! Khóc di thôi!

Tôi bị đêm nâu Ai Cập
Vú thom Hêrôdiát trần truồng
Sữa trắng ban mai con nhái dầu xanh thấp chồi trung cổ
Hải cảng Bom-bay to lựa phố dài dài

Tôi bị ai xui em đẹp?
Để phố chiều diu dặt đèn xanh
Để xào xạc đám đông
Để đá nhà tù đèn mù mộng

Tôi bị - tôi không cất nghĩa nổi
Chưa yêu tôi đã thất vọng
Tôi ra bến tàu tôi quấy quả dòng sông

Ai? Ai có thể thu xếp cho tôi
Một thế giới hòa thuận?
Ai có thể bắc cầu dò vào cõi sao bay?
Hãy cho tôi một ngày - một ngày thơ ấu hân!
Hãy cho tôi một góc phố nào sương xuống thật
thơ ngây...

Tôi không thể... không thể nữa!
Đừng bắt tôi ăn ở với châu Âu
Toàn những thành phố ồn ào
Tôi phải Bôhêm đêm abxanhto
Tôi phải nhảy trường dân vũ nữ
Đừng bắt tôi ăn ở với châu Á
Bụi cổ thành tôi cười lừa đi các phố trầm tu
Đừng bắt tôi gục đầu đêm xa mạc lạc đà
Có phải châu Phi không nhỉ?
Thôi thôi! Tôi đã rối trí
Chia gì be bét những năm châu?
Tôi không đếm xuế
Tôi thì tôi là một thú mọi lò ngồ
Tôi chỉ đếm mọi cái gì không quá một .
Tôi chỉ... thôi thôi! Tôi không chơi với các anh nữa.
Tôi đi đây! Vĩnh biệt tất cả!
Tôi sẽ đi về một bờ biển nào xa
Tôi sẽ đốt xém tôi như con bò thui mặt trời xích đạo.

Tôi - một kẻ chung thân tù ngồi thế kỷ 20
Để tôi yên! Để tôi yên!
Tôi không có đủ đau thương cho mãn hạn sống.
Tôi không có đủ tình yêu
Yêu trái đất lục đục thế này
Lay tất cả! Tha cho tôi
Cả những lỗi tôi làm
Cả những lỗi người khác phạm
Tha cho tôi. Tôi chưa đánh võ gì cả
Tôi chỉ đánh võ của mọi người một mảnh sống: đời tôi.
Vĩnh biệt! Vĩnh biệt!
Tôi không công nợ gì hết
Nhờ thủ tôi quên tôi có nợ ai gì
Cho tôi khát! Để lần sau.
Nếu lần sau còn có nữa!
Mẹ ôi! Thôi! mẹ ôi! Con đi...

ĐÊM ĐẦU Ô

Đêm đầu ô hom hem đèn lửa

Đêm đầu ô mái nát đồ tường xiêu

He hé mắt nhà ai che liếp hồ

Đêm đầu ô người đi vênh phở dốc

Người về xuôi ngõ cũ về vào

Tay dịu rách quàng vai dùng dăm ngang bãi vắng.

Để các hàng cây mưa lá úa sụt sùi.

Đêm đầu ô bóp phulit ngáp vệt sáng vàng khè.

Dây nhà quan tắt đèn

Đường Cổng đồn tối lửa

Một chiếc cang xe mưa mạ muối lòng đường

Đêm đầu ô gió nồm ni qua ngã ba

Gỗ cửa từng nhà không ai cho ngủ đậu

Gió oi dùng vội túi

Khuya rồi! Hãy tối khóc ở hom sông

Đêm đầu ô nển thấp miếu Hai Cô
Chiếc nón bài thơ vào đèn xin lá số
Chàng ơi gieo thoi vì thiếp vụng
Để thiếp đốt nghìn vàng
Treo xác lá rù cành si.

Đêm đầu ô đoàn thợ lê guốc mời tầm về
Gặp một tàn sao lung lay đầu ngõ cụt
À phải! Ông sao Đẩu tù trời
Ông có khổ không ông?

Đêm đầu ô con ếch cốm dề bờ ao
Rá gạo chạy rong
Người cơ nhỡ tìm người cơ nhỡ
Búi xương rồng hai chị em con đom đóm chột
Bấy năm rồi trắng lặn ngõ tre khuya

Đêm đầu ô trống đánh chòi canh
Con đế cua đêm
Nhoa nhóa sao bay rèm cửa sổ
Buồng khuya ai nhể bắc
Đừng nhể con bắc ruồng lòng
Nhể con bắc mọt cũng không nên.

NGƯỜI VẬT NHAU VỚI THẾ GIỚI TÀN BẠO

Vàng trán hai nếp nhăn rười
Đồng tử đen hàm xanh
Tôi vác cái đầu tôi chạy
Một cái đầu khi ngủ Sáu kho
Khi khắc khoải thế giới xám
Cái đầu này đích thực của tôi
Người ta cứ lăm le rình dẫn trộm
Chòi gác tím Sâm ơi! Kỷ niệm man mác phố dàu em?
Em gói cho anh một nửa
Anh dắt theo dọc đường phòng nhỡ nhúng khi mua
Có lẽ thu rồi em nhỉ
Em chớ khóc nhiều vàng ó ngĩa tư xưa
Để anh đi.
Ông ông đèn nâu đèn Hải phòng
Nắng bùng trưa hè chợ Nghệ
Làng Bùng mật thắm rấp
Sông Hương đèn chiều sương Huế tím bảng quơ.

Quê hương đó tôi đi trốn
Chính phủ Falāngxa đi tìm
Eo ôi tôi khiếp các ông lắm
Các ông có nhiều kinh nghiệm bęcgiê
Để tôi núp đêm nhà sấm. Thì đây
Thống chế Pêtanh đeo kiếm gậy - ánh dầu giường
Bên múi bẹn tông hông đùi gái Mỹ.
Tôi dành ra via hè một góc kín vườn hoa
Thì lại gặp Păcca châu hẩu dọi
Dọi khéo muối cần! Hú tim!
Tôi rẽ vào nhà thờ
Ngủ đậu Chúa Jêxu
Kể ra Chúa cũng đôi khi được việc
Bùng. Bùng! Tôi đi trong quyển sổ đen năm tháng nhọ
Trên lưng nhảy chồm chồm vài cây số gió găm kêu.
Sấm đánh lạng nào của tôi đó?
Tôi buồn. Trống thuế nổi bên sông
Diễn ruột "Bây! Bình tĩnh!" Xa kia là ngã ba
"Hãy rẽ vào xóm thợ"
Hãy ngả vòng tay nghìn bác mẹ nghèo.
Tôi tháo quả tim học trò
Dòng chí thợ nguội!
Rèn cho tôi thú quả tim yêu
Yêu nghìn lẻ một người yêu không mồi
Lá đỏ xóm nghèo tôi dịt vết thương sâu

Chúng tôi nắm rạ mo cơm
Bọc dùm nhau buộc nhà chống bão
Tôi cột mái đầu mây lưới mác ngược trời quê.
Thành phố kè bên
Dám đông đi xạc xào.Cổng tỉnh
Trống trải đêm mưa bến tàu đình công
Máy nổ nhà đèn nơi đêm đêm công nhân nấu lửa
Àm àm mùa khủng bố.
Tôi vẫn ghéch chân nhà kèn
Chiêu thú bảy nhạc phùm phum

Bão làm dữ bão nhỏ cây da nâu Đồng phù.
Nhỏ cây si dò phố phủ
Bão không tốc nổi vòm đầu
"Bây". Hấy vỗ phong trào từ sâu ba động sóng
Tôi cuộn hai tay dây mũi thịt đồng chiêm
Hồi thế giới tàn bạo!
Dàng cù tôi về vật chết mây đây!
Mây đắp súng cho mây vô ích lắm!
Thế giới bây giờ mây chẳng có ai bênh
Tôi phá kế hoạch chúng thu thóc làng Vùng
Chúng bắt của tôi một đồng chí Lố
Tôi liền đổ mười tấn đạn chì
Hải cảng Mạc Xáy...

Chúng đánh tôi- dứt liên lạc
Tờ LeTravail đóng cửa
Nhật hòa thiêu làng Già - xử bắn Jắc Docua
Tôi đánh chúng - Hung yên chống phá màu
Tờ Lettres Françaises xuống đường - Sơn la đập ngục.
Cây đa Tân Trào đồng chí Giáp ra quân.

Chúng đánh tôi - thành phố thành một hộp đêm.
Gái trai di đêm nước hén đèn dục lò.
Triết học hết khuyên "Bóp cổ người".
Lại khuyên "Để người bóp cổ"
Âm nhạc mùa rồ
Gái Nữu Ước thò dùi dầy đồ gái Sangghai
Tôi đánh chúng - mặt trận Việt Minh thành lập.
Mã tấu mài giếng làng.
Đêm đại học công nhân Pôlitze giảng triết
Pho tượng tuyết Zôia rơm róm đạn ngục đồng .
Chúng đánh tôi - sương đêm chiến tranh
Dầu đổ lâu dài rầu rĩ
Sợ người làm gặt tàn Ôradua tìm tôi xem một góc .
Tàu chò thân tù đồng Danuýp máu tươi
Tôi đánh chúng - du kích Thái nguyên khua lưỡi mác.
Bát Lộ quân chém đôi một sư đoàn Nhật
Đồng chí Nguyễn Ái Quốc đã về
Ta sắp có quê hương

Chúng đánh tôi - bến tàu tai tái mùi xoa
Người ở người đi cùng góa bụa
Dầu sông le te con cò vằn
Góc nhà hoa bưởi rụng
Tôi đau đồng chí Thụ ngã
Ai nhặt dùm tôi viên đạn đồng róm đỏ Bạch Mai?
Đường cây ơi! Thôi đừng xào xạc.
Hãy để tôi buồn cho nốt một đêm nay
Rồi mai tôi đánh chúng.
Chém gục Hítle chân thành Stalingrad
Ai Cập tuần hành
Bánh xe canôong đường bùn mặt trận
Tôi đi trong tuyết sớm với Hồng quân
Chòi gác tím em ơi! Nín đi em!
Đừng để con nghe tiếng nấc
Em có đoàn du kích Aten
Có chiến khu Đình Cả
Em sẽ có phố sớm đường chiều
Không nhặt nhẻo nữa như nay.

Anh vẫn khỏe đừng lo!
Sức anh nhân dân cung cấp đầy đủ
Anh có thể vật vại sư đoàn thù
Ngày tận thế sức còn dư
Em nghe! Anh đánh chúng đây!
Tiếng cồng phàn công
Quốc trưởng Hítle ôm đầu... bộ da cộp vằn thùng đạn
Dân quê chằm mồi lửa
Cháy khuỷu sông Lạc Quân
Đêm hỏa chiến thuyền đình
Anh đánh chúng nữa đây
Đốt kho xăng châu Âu
Lốp ngóp hầm bùn đoàn quân phản chiến
Đèn dầu đêm Tân Độ
Lưỡi mác cò đào dân khỏi nghĩa mài dao
Em ơi! Chùi nước mắt đi em
Kẻo em nhìn ngày mai qua màn mắt lệ
Bế con xa ra em

Anh vật chúng ngã
Nhưng thương ơi! Bầu trời san sát vậy tê tê
Dòn thù: Năm Dậu
Đau tôi tôi ngã xuống từng làng
Hãy cứ mặc ruột lòi búi đất quấy lên
Nhằm họng thù xóc đến.
Tôi sẽ chém mây trên tội ác mây gây
Đua tôi sấm búa! Đua tôi sét liềm!
Hãy đập tung thành quách khóa!
Hỡi các đám đông lê xích lạnh dưới chân thành
Dừng nghe ù ù gió cuộn
Thà lấy cẳng tay đồng ghè nát phố xà lim
Vùng lên! nô lệ vùng lên!
Đây là cuộc phá gông lần cuối
Đế mãi mãi về sau người chẳng thể cùm người.

NĂM DẬU

I

Phố chết! Đèn đêm treo phố chết
Xe bò gió lốc nhà pha
Thành quách lơ lơ khuya người đi quan tài phố ngò
Để mây rù cành phan bì búp trống đầu thành.

II

Kể cho ta dòng sông Hồng!
Xác củi đênh sông bênh bênh con lú khổ
Kể cho ta phố nhộng
Hàng đèn tầm bưng tàn đông
Mưa mưa. Ta đi
Ta đi - Mẹ ta em ta
Ta đi đen thui làng chuối ngự
Quạ kêu xổ cánh sầm trời
Ta đi... kể cho ta!
Kể cho ta lưới lê xiên đàn con ta thế nào?
Đổ ùa theo xe bò gạo
Chị ta 17 tuổi
Xe bò mưa chiều chôn sống chị ven sông

Ta đi.

Ta đi còm vôi chấn bần

Khúc đường vòng tan nát ruột

Ta đi liếm lá chợ

Ta đi về phố khô dầu

Kể cho ta... ta đi! Lá chả lá dêm đông.

Ngổ dài con thơ nhay bầu sữa cạn.

Con ơi mẹ chết rồi con ạ

Con khóc mẹ - khóc cho rồi

Để cha khóc ầm con đi.

Kể cho ta. Phố rét tàn năm

Ta đi lay lút dặng đèn nhòe

Thành quách xưa ta nhà nhà rắc vôi bột.

Thành say ai khua tà lụa

Ngựa phóng xe ngà tơ yếm cầu... quạt mồi che

Để ta đi mua xối

Ta đi tìm một ngõ già

Kể cho ta gió rống đêm mưa
Đường thành khô khóc lá
Thây ta nhân nhúm chị bông
Dùng lá giữa phố em ơi! Cho chị ấm
Mai rồi em hãy chết!
Để nốt đêm này còn có chị có em

Kể cho ta phố Cột cờ
Mẹ ta bỏ em ta thế nào
Em ơi em 4 tuổi
Em khóc lặng ngã tư này
Mẹ khóc nấc ngã tư kia

Kể cho ta đầu đám bạn ta chia nhau con nhái khảm.
Bãi rác nào vỏ ốc mút tranh nhau
Phố xác ta đi. Gió đánh mạn sườn
Ai mách dùm ta đường lên Xá Thố?
Ta tìm con rết bà ta nướng vợ con ăn
Ai mách dùm ta đường về bể đông
Ta đến nhò con sông mặn
Vớt hộ năm rêu già ta nấu cháo mẹ ta xoi.

Ai mách dùm ta phá Tam Giang
Bất cứ nơi đâu còn có tuổi
Còn màu quan lục
Còn hoa tầm bụt đỏ ven đường.

Ai mách dùm ta hòn Cù Mông
Ta khiêng xác người yêu phơi trời sương bạc.
Hãy mách dùm ta đèo Ba Dội
Ta lê lét trèo mây gậy gỗ chọc trời chì
Hay mách dùm ta kho vua
Ngọn dáo dù xiên ta ngã
Ta phá kho lim! Ta đốt cổng Hoàng Thành!
Xe tú mã rờn rờn đi phát gạo!
Ai mách dùm ta? Nhưng thương ơi!
Đêm xuống tựa hang sâu người đi như đàn vò.
Ta nằm co phở xác
Xe bò nhà ga bánh gỗ rì rên
Đừng rên! Đừng rên! Xe ơi!
Xa kia là phố vôi bột
Hãy nhấn hộ đất đen
Đừng lấp dối hờ chân gầy...

PHỐ ĐÓI

I

Phố đói mưa đông lừa phố đói
Cổ đen máng nước ò ò
Ai đóng chốt xe lim thành đêm quần xác tải
Để mưa gõ vồ xăng òm ọp đường thành.

II

Phố rét mưa đông
Hàng cây già vật vã
Đường đói gió thốc hàng đèn
Người đi... người đi... gió đói rống thành đêm
Mưa đen ì uồm ngổ lộn
Thôi thôi! Không nín được mưa này
Thì cũng nín gió kia đi...

SƯƠNG

I

SƯƠNG XUỐNG LÒ GẠCH HOANG

Sương xuống lò gạch hoang
Tuyết trắng đi giao thông về
Nửa đường sương xuống ướt
Cô Tấm quần manh! Kia! Sắn lâu dài bỏ bên đường
Chân Tấm mời hãy dừng chân!

Sương xuống lò gạch hoang
Bé xách xâu bánh trưng dò đường đi đón Tuyết.
Em! Sao em chậm về?
Đường dài em có mời?
Kia! Sắn lâu dài bỏ bên đường
Anh nghi dợi em đây...

Sương xuống lò gạch hoang ngọn lửa giật mình
Em! Anh! Búp tim non đừng thon thót dập.
Em hãy nhế nụ lửa đào tiệp lá đêm sương
Lâu dài anh sắn đó
Chờng gạch cổ rêu mờ mưa lấm tấm hạt hoa ngâu

Sương xuống lò gạch hoang
Nhìn lên thấy đôi mắt màng trinh
Nhìn xuống quần manh bẹ nõn
Nhìn đi nhìn lại
Một ché cau non đôn đôn ngực sương đầm

Sương xuống lò gạch hoang
Nhìn lên thấy đôi mắt xéch
Nhìn xuống thấy đôi vai đồng
Nhìn ra ngoài sương sa vùi đường vùi ngõ
Nhìn vào lòng - tay đã thấy cầm tay

Sương xuống lò gạch hoang
Chôm chớp đôi mắt màng trinh
Vai đồng chúm cau Tắm ơi!
Đêm nay em 16 tuổi
Ôi đôi vai đồng hoàng tử
Hãy để sương xuống lạ lùng
Sương xuống ngậm chồi canh

.....

II

SƯƠNG XUỐNG THÀNH QUÁCH MẾ

Sương xuống biệt thự xanh xanh. Sương xuống biệt
thự tím tím.

Sương xuống biệt thự hoa cà đại lộ bờ sông.

Sương xuống ngực má ôcro môi nhầy tay đùi
coóc- xê lụa bạch .

Chi- men⁽¹⁾ em ơi! Cài áo lại!

Sương đá xuống nhiều ghế đá vườn hoa

Sương xuống phố long sơn

Hai người đi một người ngược cống đông

Một người xuôi phố khách

Boong ! Boong ! Sương xuống xổ ngang đường

Hai phố chéch bơ vơ

Sương xuống tiệm dang- xinh sinh sinh nhạc chày mù.

Sương xuống nửa lâu đài.

Ưon ưót yếm tượng đồng trinh

---

(1) Nhân vật nữ chính trong kịch Le cid của văn hào Pháp Corneille

Sương xuống đêm phác - ma - xi.
Diện trắng he he cô gái môi tía
Uỳnh! Một vớ sĩ "poa lua" xông vào uỳnh!
Mau! Cô bán cho tôi mau
Tôi cần không có tôi nữa
Cô ơi. Có lẽ liều lượng tôi cần
Phải yến ruồi gadonan?⁽¹⁾

Sương xuống nhà bà xơ dậu vôi bô gù canh công
Canh gì? Canh công cò công vạc
Sương vẫn xuống nhiều
Sương xuống thấm bẹ đui non.

Sương xuống một ông khổng lồ áo đen.
3 giờ đêm vào phố Hàng Sứ.
Vai vuông khuỳnh phố hẹp
Ông hỏi! Ông mua xăng chôn gì?
Khuya khoắt thế ông ơi!

Sương xuống phố ông Nghè
Một rặng đèn nâu ào ào gió cuộn.
Đèn ơi sương xuống đục
Ai? Ai chăm sóc các hành tinh
Cô nhi viện bầu trời?

---

(1) Loại thuốc ngủ

Sương xuống phố hàng Song
Rômêô ơi! Đêm qua em 16 tuổi
Bến tàu chiều sao mọc
Chòi xanh Juliét tím đợi chờ

Sương xuống buồng nhà thương
Mù bông băng mùi ête đèn khuya rơm róm
Dùng rên buồng thuốc nhỏ!
Cô "xa-phăm" ta còi trường săn sóc bệnh dốt từ Tây.

Sương xuống dậu nhà băng
Bên kia tháp nút nhà thờ
Tượng Maria một người ăn mày quỳ dưới bệ.
Dừng quỳ con! Cầu gì mẹ nữa?
Ông Tây cất việc khác cho mẹ rồi
Mẹ gác cổng nhà băng.

Sương xuống khách sạn đường ga
Bà chủ dầm lai thay xú- chiêng -goóc
Im lặng các nắp quan tài buồng đóng chặt
Sáng số 9 chôn một người

---

(1) Tiếng Pháp, sage-femme , nghĩa là nữ hộ lý

Săng số 6 chôn hai.

Sương xuống Majestic xinê
Cô gái tóc Hawai hung ngồi ghi- sê.
Lơ lơ con mắt úa
Cô hỏi! Cô ở Hawai thật à?
Sương đã xuống nhiều cô chẳng nhớ đi cô?

Sương xuống bến phà màu đồng hun
Con thuyền ghim không được nước
Thuyền ơi! Dừng đợi - uống.
Người đi xô về bến đục
Thuyền có mong gì con nước ngược sông Thương?

NHẬT KÝ NHÀ TÙ CỦA PHẠM BẢY

(trích)

Quyển nhật ký bắt đầu từ xuân 45 -
Một mùa xuân rét muộn, dỗi, đến mùa
thu cũng năm ấy.

Trong tù, Bảy bị tra tấn, qua nhiều
hình cụ của sự dã man Đại Pháp. Áo anh,
những vết máu bết, khô, tươi - do đó thành
tên. Và lại Bảy là tội phạm tử hình "Ông
tù áo đỏ", cái tên thương xót, kính phục
ấy, cái tên tù ngục của anh.

HÌNH CỤ

Dánh một giấc ba ngày lẻ một đêm tôi dậy
Người sung như con bò xù
Sân tù một vũng chiếu vàng vài con sẻ đá
Đau! Khi ấy chỉ là đau
Một đồng thịt tươi nhày đỏ
Phải! Trận đòn 13?15? Cái gì cũng đánh người được cả

Tàu thủy... nhảy đầm trường
Cả sự văn minh sáng trưng gọi là diện
Tây à? Nhìn cái phòng tra thấy mày tiến bộ
Mày tiến về trung cổ Á lai Âu
Tôi đây! Tôi đứng sẵn sàng giữa hàm răng muôn hình cụ
Nhai người đã là nghề thì cứ việc nhai đi.
Bấy! Chúng tao đã cần chết lương tâm vô số kẻ
luo ng thiện.

Biết điều mày phản bội các đồng chí mày đi!
Phì! Lời khuyên nhủ thật uyên thâm
Thật Đại Pháp!
Hãy khuyên lũ Pétanh mày biết điều kiểu ấy đúng nơi
hơn!

Kìm, kìm! Nhai sống nó ra
Tôi mãi nhìn một chân bàn gụ
Một gân gỗ vàng một gân gỗ tía bá lung nhau
Bỗng nghe kìm nhai ràu ràu thịt đùi
Đau lắm phải không đùi?
Đừng tháo bờ hời đùi nhé.
Tôi có tật nát thân không quay mặt nhìn thù
Xấu hổ đi thôi, kìm hỡi!

Thế là đánh treo! Dù tiết mục du bay
Ôi máu mẹ máu cha ơi hạt nào cũng đỏ
Bồm bồm! Sao tôi khóc thế này?
Dừng khóc thế tôi ơi!
Hãy tập ngất!
Cho đến khi lú hình cụ mồi dừ
Báo cáo lủ dao phủ mồi
"Mẹ cha cái thằng! Có phải đồng hun mè cà búa!"
Không thể! Không thể moi một lời nào
Từ đồng thịt đỏ ngòm kia!"
7.8.13 sự dã man Tây 15 trận lẻ
Rôm rôm tôi nằm vũng máu đỏ xà lim
"Ông tù áo đỏ!" Tôi đây.
Tù thần! Ông bạn hãy khoan khoan!
Rồi sẽ có lần chu tất đủ!
Nhưng nay! Nhưng nay!
Một người đau khi tôi độ đau này
Đâu có nhẽ dành tâm nằm hấn xuống?

NHỚ

Chòi gác tím, Sâm ơi!
Em chó khóc về đêm
Em hãy hôn con nhiều hơn thường lệ
Em có thể nhờ cây hàng bằng mưa lá đỏ cho em
Em hơi đã dành đau! Phải đau đau là điều cần
chẳng nói?
Em nhé! Dừng vàng!
Đèn hạt lệ đừng khô!

ĐÊM XÀ LIM

Đêm xà lim đêm xuống dè vai ông tù áo đỏ
Dè cái chân sung
Dè khúc ruột già
Đêm xà lim buồn tù khu nữ tù
Buồn sang bể nước
Buồn qua góc khế
Buồn tới cổng xà lim ông tù áo đỏ
Buồn ngồi
Đêm xà lim xích sắt choang choang
Cổng tù nữ khóa?
À được! Tiểu đội lê dương... hãy cứ súng bông
Để ông tù áo đỏ chuyển xà lim.
Đêm xà lim thế giới chán song đen

Dại phong cầm gió thổi
Ừ ừ! Biết đâu lục địa nào khóc?
Thăm thăm hành lang đêm
Vài giọt điện vàng lơ...
Đêm xà lim một chút hơi sương nhờ nhờ khe cửa xích
12 giờ chưa nhỉ?
Đây là giờ trai gái tập băng khuâng
Sương lạnh hỡi! Dừng lạnh, lạnh nơi đây là đủ!
Dừng lạnh những con đường nấn ná cặp tình nhân.

ANH LÍNH COÓC

Ông tù áo dò!
Điều Job mời ông
Hai chấm lửa xèo xèo đêm - bốn con mắt
- 20 ? Quê anh đảo Coóc? 20?
Sung sướng cho những người còn được tuổi 20?
Anh có đủ thì giờ mà sống!

- Người ta ấy tôi xuống thuyền

- Cố mà giữ trong mắt anh

Màu xanh Địa Trung Hải

Có lẽ gió tramôngtan thường về hành hạ quê anh?

- Người ta ấy tôi xuống thuyền

- Sao? Crixtin? 17 tuổi?

Nàng vật vã bến tàu gằm?

Nhảy xuống bể bơi theo?

- Người ta cứ ấy tôi xuống thuyền

- Anh hãy khuyên nàng cầm lệ lại

May nhờ anh về còn nước mắt mà rơi.

.....

NHẬT KÝ TÙ CỦA PHẠM BẦY

(tiếp)

TỘI CHẾT

Tốc tốc, bình, bình

Biển đóng cổng xà lim

"Phạm Bầy "Tù hình"

Tốc! Tốc! Đóng cho sâu!

Dinh ơi! Dùng oản mũi nhọn !

Tốc tốc! Bình! Bình

Dinh đóng tọ vồ xăng!

Tốc tốc! Đóng nữa! Lút dinh chưa?

Mồ cha cái đầu không biết sợ

Tốc tốc! Bình bình!

Dinh đóng thụt đầu chưa?

EM ĐẾN

Lại có một lần chờ!

Không biết mấy giờ em đến?

Em đến liệu có gày nhiều?

Liệu có áo tím Huế không em?

Xoàng! Cánh xà lim mở

"Ông tù áo đỏ!

Bà chờ"

Lễ phép lắm!

Phải đâu vì lính ngục

Đã nghe thờ thần còi chiêu chế độ thu không?

Ngoài mạng sắt - Em kia!

Em để tang ai?

Trong màu đen em đẹp lắm

Sao em vội quàng đôi mắt thế kia em?

"A- n- h ơ...!" Một tiếng nấc thấu ngang tôi

Ý dứt run run biên thùi lưới sắt

Em! Em làm rồi! Chẳng bế con đi

Em không muốn mắt con sớm nhìn cha qua màn
mắt lưới?

Em về. Nhớ mua bánh nhé cho con

Mất mắt lệ hồ bơi...

Cho anh vui đầu nước mắt...

Cho anh một lá thuyền cong!

K-e-n-g! Chuông lác! Cái đồ tâng công?

Ăn bớt giò vui?

Phải để em tôi xong nức nò

A-n- h ơ!

Phải cứ làm theo thế nào anh biết là phải

A-n- h ơ...

K-e-n-g K-e-n-g! Chuông kia không được hỗn!
Không em! Chết một người có để đâu em?
Em đừng đau đớn huyệt!
Em về cất áo đen đi.
Em cần áo tím
Em hãy tím dù phố gió đầu mùa
Dù phố gió tàn năm
Choang! Cửa sắt mở sùng bông.
"Mời ông tù áo đỏ!"
A-n-h oi! Tên lính chúi nghiêng
Tiếng kêu tránh người!
Bùng tôi. Đám cháy!
S-â-m! Em kia! Màng lưới sắt biên thù.
Em đứng sững vận toàn đen.

VẤN VẬT

Tôi nói được liên lạc khỏe rồi!
13 vết sẹo. Cà sẹo xám sẹo đen.
Tôi đi phá kho thóc
Bốn mặt tường tù ái ngại nhìn tôi
Ông tù áo đỏ! Ông vật nhau ngay với chúng đó à?
Dừng dừng! Vết máu còn tươi
Tuồng hồi, tuồng ời

Ngay khi tôi mê man một đống máu rỉ rên.
Tôi có lúc nào ngời tay đánh chúng?
Ngoài kia - tôi hạ đồn Bần Yên Nhân
Tiện chân tôi lên chợ Đồn
Vật tươi một đàn ngọc Nhật
Trong đây - Vài câu nói nhỏ
Hà nhau. Thăm dãi cho nhau.
Nhưng tay khóa nắn chân gông
Ở cái cũi đá nhỏ này
Đến áo số cũng mừng vàng mун ghè
Tôi có thể nào lê cùm vật chúng làm sao?
Ôi đau! Ngoài kia
Ngoài kia xột xoạt người đi
Phố khuya nhất có tiếng rao tầm quất ế
Ít cũng có vài tia sao sáng lạt mà buồn.
Đó! Khu tù bên gỗ bô cút hát ngóng
Nhưng các bạn ạ! Điều làm lỗi lớn

Là rõ xuống sân từ một ánh trăng thau
Để ta phải hát ngao như hồi trẻ!
Ngoài kia - Chao ôi! Hai chữ ngoài kia
Nghe như một biên thùý côi cút khói
Cùm ơi! Cùm cái chân phù
Đã mới cùm chưa?
Mau đổi nghề đi, cùm ạ!
Vì tôi suốt ngày cùm bị nhốt xó xà lim
Đã mấy trăm ngày rồi nhỉ?
Tôi đã nghe vạc thét đầu trời run rẩy thu sang.
Nằm đây ư? Lỡ mất !
Thôi chào tường!
Nhớ nhau những ngày mưa xối đầy sân
Gió lùa gai ốc xích
Tôi đi đây! Đi đây!
Đây là lúc trăng sao vừa độ sáng
Ta có thể cùng nghìn đám đông
Vào nghìn cuộc tấn công.

NGƯỜI GÁI ÁO ĐEN

Chòi gác tím dùng gió thổi kèn ma
Đàn nhận gào thu. Dùng gào lạng cánh
Nín! Nín đi hơi! Con đông! Dùng găm gió lốc!
Kéo sớm mai lên hoa tuyết rụng đầy thềm.

Chòi gác tím ! Thân trắng dùng liệm đồ đen?
Lá héo hàng hiên? Dùng rơi hoen sàn gác cổ?
Rèm rủ mỏng buông tầm? Dùng rủ nếp khăn xô?

Chòi gác tím!
Cao hút lâu cao đêm... người gái áo đen.
Hàng đèn thoai thoai phố dốc.
Dùng hóa thạch! Dùng hóa thạch giữa bầu không?
Pho tượng trắng sương che?

ĐÊM CUỐI CÙNG

Ở NHÀ BA-TOA THẾ GIỚI

Vũng máu chưa đông các kinh thành tàn tạ.
Khói súng thần thờ
Sa mạc trắng bàn ăn
Phố châu Á ruồi bu nhìn về phố châu Âu vàng mù
Đèn bật trắng. Trắng ngu ngu các đại lộ mù lòa.

CHỖ ĐẮC DỤNG CỦA VIÊN ĐẠN

Khúc phố đổ dề ngang khúc phố què
Phố hoác phố ho thành trì ọp ẹp
Thều thào trống một buồng canh.
Im lặng. Im lặng bóp cổ hàng đèn treo.
Xa xa một chiếc lá kêu. Kêu vàng đại lộ
Dòm... òm. Đổ mất phố nào đây?
Không, không. Chi ở phố nhà quan
Vàng đêm một tên tướng bại.
Một viên đạn Nhật bật xì dòm...

NGƯỜI PHÁ TÙ

Áxit! Giúp tôi

Lá mía lưỡi cua! Mau! Cua đôi chồi thép!

Bảy truồn mình. Áo số rách xồm vai

Một mụn trắng hạ tuần

Vài ngôi sao non xa kia to nhỏ:

"Ồ! Có người phá tù

Một người đồng dò dúc! Chúng mày ơi!"

Im lặng. Thế giới chấn song đen im lặng

Súng canh uest oải chồi tù...

Từ cao một người dòng dây chân gày chạm phố.

Tự do cho một người

"Đồng chí Bảy! Xuống đi!"

Không! Tôi mới là người ra chỉ thị

Đồng chí là người số 2 được giải phóng trước! Di!

Nhanh!

Số 2 chồm vào phố.

Tường đá toác mảnh chai sấm sắp sương dầm...

Đèn chột vàng lò... nhà dề lao mơ mộng xám xin.

Cái kẻ làm người giam người này cũng có lúc

bằng khuâng?

Số 4! Thằng cha chân phù... kiêm thêm móng lò!

Giải phóng ông bạn này trầy trật làm sao?
 Khéo trượt chân! Bầy thò phào
 Xa kia! Dầu ngả tư một ngọn đèn thu
 Xanh mòng mi mắt ướt...
 Các đồng chí đi rồi!... Nhanh hơn nữa! Chạy bay đi!
 Thôi chào tháp xám. Chào chòi sành!
 Gác canh cho cẩn mật?
 Xổng tù! Nóng nổi ngực sẽ sao đây
 Ôi thương. Sầm! Một cái chòi canh choàng tỉnh
 Một viên đạn sợ. Cuóp cò!
 Cao tít bờ cao tường chai Bầy ôm ngực thùng.
 Chao ôi! giết một người... Chỉ cần một phát đạn vu vơ!
 Chú lệ! Chú bắn làm rồi!
 Bắn về phía bên kia mới phải?
 Xa hun hút dầu ngả tư, ngọn đèn dầu thu xanh mòng
 mi mắt ướt
 Các đồng chí đi rồi!
 Dây điện thép gai toác vai treo móc gậy
 Phố đêm - Ôi Bầy!
 Người áo tím đóng đinh không trung
 Cheo leo chòi đá... tháp ... tường tù.
 .....

Đồng chí ngã giữa biên thùi thắng lợi
Mai đây là ngày khởi nghĩa toàn dân
Như người lính ngộ đầu đêm đình chiến
Một viên đạn xống lạc hàm bìn.

Đồng chí ngã. Trên bia đồng chí
Nuối thương hãy khắc một dòng
Cho trọn vẹn xót xa, cho bản khoản đầy đủ.
"Nơi đây...yên nghỉ ... một người."

Đồng chí ngã. Hãy yên tâm
Dù yên tâm là điều chẳng thể
Dù con thơ còn bé dại.
Dù sương mù rờm rờm ngã tu xưa.
Dù người thiếu phụ áo đen đã dành không gì an ủi nổi
Dù trên mồ không khói thấp không bia.

.....

Người áo tím chồm lên cướp thành
Mế! Táu! Me! Ngầm! Di! Cầu! Chợ Dại! Chân bùn
sấm bực đồng chiêm.
Cao Bắc Lạng! Hà Nội! Huế! Cà Mau! Sài Gòn! Mỹ Tho!
Đêm xuống dù cuối cùng, đêm xuống vẫn từng nồng.
Người nô lệ khổ đập thành già.
Tay lấm dấm đông gầy bẻ tan phố xích...
Sầm! Đêm đổ nặng nề
Cùng nghìn nỗi khổ nghìn cân.
Ngày lên.....
Và tôi đi...
Từ đó tôi đi
Tôi đi giữa đêm tan ngày mọc
Xa xa là non sông dày dạn rạng đông
Tiếng chim chiêm chớp sáng.
Tôi đi...

1959

CỔNG TỈNH

Thơ - Tiểu thuyết của Trần Dần

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Chịu trách nhiệm xuất bản:

NGUYỄN KIÊN

Chịu trách nhiệm bản thảo:

NGÔ VĂN PHÚ

Nhóm tuyển chọn:

CHÍNH HỮU - HỮU MAI - VĂN LONG

Biên tập:

VĂN LONG

Bìa:

ĐẶNG XUÂN HÒA

Sửa bản in:

DƯƠNG TƯỜNG

KIM KHUÊ

In khổ 13 x 19

Tại xưởng in: Nhan Phúc Yên

Giấy phép xuất bản số: 14/VH/HNV ngày 7-1-94

In xong và nộp lưu chiểu: tháng 4/94